

Møteinnkalling

Utvalg: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
Møtested: Sel kommune
Dato: 27.06.2018
Tidspunkt: 10:00 -15:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til forvaltere. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 11/2018	Godkjenning av innkalling og sakliste. Valg av medlem som skal signere protokoll.		
ST 12/2018	Referatsaker		
RS	Avgjørelse i klagesak - Oppsetting av uthus / utedo for eksisterende bu Korstadbu ved fremre Vulutjønn - Anders Hagen		2017/2088
RS	Avgjørelse i klagesak - Inngjerding av fritidseiendom - Grimsdalsvegen 1141 gnr. 86/1/81 - Stig Talleraas		2017/1322
ST 13/2018	Delegerte vedtak		
DS 9/2018	Delegert vedtak - Rondane nasjonalpark - Frydalen landskapsvernområde - Dispensasjon - 2018 - 2021 - Motorferdsel - snødekt mark - Utkjøring av saltstein med skuter - Are Koren Krohg og Ragnhild Røssum		2018/198
DS 10/2018	Vedtak - Hemmeldalen naturreservat - Dispensasjon - Motorferdsel - 2018 - Transport med snøskuter til hytte ved Kroksjøen - Gunnar Westby		2018/1661
DS 11/2018	Delegert vedtak - Rondane NP - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - Snødekt mark - Transport av ved til Dørålvassbu - Dovre fjellstyre		2018/2066
DS 12/2018	Vedtak - Rondane nasjonalpark - Motorferdsel 2018 - 2021 - Utkjøring av saltstein med snøskuter - Eldåa og Nysteig setra - Østkjølen Vuludalen beitelag		2018/2147
DS 13/2018	Delegert vedtak - Dovre NP - Dispensasjon - Snødekt mark - Bruk av snøskuter til utkjøring av saltstein - Hardbakken beitelag v/ Laurits Fokstugu		2018/1785
DS 14/2018	Delegert vedtak - Hemmeldalen naturreservat - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - Bruk av snøskuter for frakt av ved m.m. til hytte Bjønnåsberget - Hanne Mikalsen		2018/1728
DS 15/2018	Delegert vedtak - Rondane NP - Dovre NP - Dispensasjon - Motorferdsel - 2018 - Kjentmannstur og øvelse - Lesja, Brennhaug og Dombås Røde Kors Hjelpekorps		2017/7264
DS 16/2018	Delegert vedtak - Hemmeldalen naturreservat - Motorferdsel 2018-2021 -Bruk av snøskuter for transport av brensel og utstyr - Evenstad Jakt og Fiskerforening		2018/1348
DS 17/2018	Delegert vedtak - Dispensasjon - Hemmeldalen naturreservat - Motorferdsel snødekt mark 2018 - Ekstraturer Skramstadsætra til Stensjøen - Magni Melvær		2017/737
DS 18/2018	Delegert vedtak - Rondane nasjonalpark-Motorferdsel 2018 -Transport på barmark- Vedlikeholdsarbeider på Rondvassbu - DNT Oslo og Omegn		2018/1900

DS 19/2018	Delegert vedtak - Rondane NP og Frydalen LVO-Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - Bruk av snøskuter ifbm vinteraktivitetsuke - Otta ungdomsskole	2018/1793
DS 20/2018	Delegert vedtak - Rondane nasjonalpark - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - 2021 - Bruk av snøskuter til utkjøring av salt - Ramshytta Gjeterlag SA	2018/901
DS 21/2018	Delegert vedtak - Dovre nasjonalpark - Motorferdsel 2018 -Bruk av snøskuter og leiekjører for transport av ved og varer til Einbuggdalen - Tore Killi Moastuen	2018/1087
DS 22/2018	Delegert vedtak - Hemmeldalen naturreservat - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 -Transport av materiell til Stensjø hytta -Tim Knackstedt	2018/1551
DS 23/2018	Delegert vedtak - Grimsdalen landskapsvernområde - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - kjøring på Grimsdalsvegen før 5.juni - Bernhard Svendsgard	2018/3041
DS 24/2018	Delegert vedtak -Rondane NP og Frydalen LVO - Motorferdsel 2018-2021 - Snødekt mark- frakt av materialer, brensel m.m. til Eldåbu - Vulubu - Sødorp og Kvam Hesteavlslag	2018/1665
DS 25/2018	Delegert vedtak - Dovre nasjonalpark - Dispensasjon - Motorferdsel - 2018-2021 - Snødekt mark - Bruk av snøskuter for transport av saltsteiner - Einbuggdalen sankarlag	2018/1721
DS 26/2018	Delegert vedtak - Dovre nasjonalpark - Dispensasjon til utlegging av vaktelegg 2018 - Norsk institutt for naturforskning (NINA)	2018/904
ST 14/2018	Klage på vedtak - Rondane NP og Frydalen LVO - Motorferdsel i forbindelse med skadefelling av jerv - WWF, NOAH, mfl.	2018/920
ST 15/2018	Frydalen LVO-Motorferdsel 2018-tillatelse til riving og nyoppføring av tilbygg og transport av materialer - Liv Slåen Heyerdahl	2018/2268
ST 16/2018	Frydalen landskapsvernområde - Dispensasjon - Motorferdsel - 2018 - Bruk av traktor og gravemaskin for utbedring av sykkelstier på strekningen Fryosen - Luseby - Rondane - Kvamsfjellet Turløypelag SA	2016/7574
ST 17/2018	Rondane - Dovre nasjonalpark - Avslag- Oppføring av tilbygg til sel på Fryvollen , Byrsetra gnr. 290/1 - Hanne Hvattum	2016/4865
ST 18/2018	Rondane nasjonalpark - Motorferdsel 2018 - Avslag på kjøring på veg til Rondvassbu og Bjørnhollia og bruk av drone - Kampen og Mysuster beitelag	2018/2512
ST 19/2018	Frydalen landskapsvernområde - Vurdering og tilbakemelding vedrørende brøyting av Per Gynt setervei - Sødorp sameige	2018/1840
ST 20/2018	Eventuelt	

ST 12/2018 Referatsaker

Avgjørelse i klagesak - Oppsetting av uthus / utedo for eksisterende bu Korstadbua ved fremre Vulutjønn - Anders Hagen 2017/2088

Avgjørelse i klagesak - Inngjerding av fritidseiendom - Grimsdalsvegen 1141 gnr. 86/1/81 - Stig Talleraas 2017/1322

ST 13/2018 Delegerte vedtak

DS 9/2018 Delegert vedtak - Rondane nasjonalpark - Frydalen landskapsvernområde - Dispensasjon - 2018 - 2021 - Motorferdsel - snødekt mark - Utkjøring av saltstein med skuter - Are Koren Krohg og Ragnhild Røssum 2018/198 15.03.2018 00:00:00

DS 10/2018 Vedtak - Hemmeldalen naturreservat - Dispensasjon - Motorferdsel - 2018 - Transport med snøskuter til hytte ved Kroksjøen - Gunnar Westby 2018/1661 15.03.2018 00:00:00

DS 11/2018 Delegert vedtak - Rondane NP - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - Snødekt mark - Transport av ved til Dørålvassbua - Dovre fjellstyre 2018/2066 04.04.2018 00:00:00

DS 12/2018 Vedtak - Rondane nasjonalpark - Motorferdsel 2018 - 2021 - Utkjøring av saltstein med snøskuter - Eldåa og Nysteig setra - Østkjølen Vuludalen beitelag 2018/2147 12.04.2018 00:00:00

DS 13/2018 Delegert vedtak - Dovre NP - Dispensasjon - Snødekt mark - Bruk av snøskuter til utkjøring av saltstein - Hardbakken beitelag v/ Laurits Fokstugu 2018/1785 20.03.2018 00:00:00

DS 14/2018 Delegert vedtak - Hemmeldalen naturreservat - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - Bruk av snøskuter for frakt av ved m.m. til hytte

Bjønnåsberget - Hanne Mikalsen 2018/1728 15.03.2018 00:00:00

DS 15/2018 Delegert vedtak - Rondane NP - Dovre NP - Dispensasjon - Motorferdsel - 2018 - Kjentmannstur og øvelse - Lesja, Brennhaug og Dombås Røde Kors Hjelpekorps 2017/7264 08.03.2018 00:00:00

DS 16/2018 Delegert vedtak - Hemmeldalen naturreservat - Motorferdsel 2018-2021 -Bruk av snøskuter for transport av brensel og utstyr - Evenstad Jakt og Fiskerforening 2018/1348 19.03.2018 00:00:00

DS 17/2018 Delegert vedtak - Dispensasjon - Hemmeldalen naturreservat - Motorferdsel snødekt mark 2018 - Ekstraturer Skramstadsætra til Stensjøen - Magni Melvær 2017/737 06.04.2018 00:00:00

DS 18/2018 Delegert vedtak - Rondane nasjonalpark-Motorferdsel 2018 -Transport på barmark- Vedlikeholdsarbeider på Rondvassbu - DNT Oslo og Omegn 2018/1900 04.05.2018 00:00:00

DS 19/2018 Delegert vedtak - Rondane NP og Frydalen LVO-Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - Bruk av snøskuter ifbm vinteraktivitetsuke - Otta ungdomsskole 2018/1793 18.03.2018 00:00:00

DS 20/2018 Delegert vedtak - Rondane nasjonalpark - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - 2021 - Bruk av snøskuter til utkjøring av salt - Ramshytta Gjeterlag SA 2018/901 09.03.2018 00:00:00

DS 21/2018 Delegert vedtak - Dovre nasjonalpark - Motorferdsel 2018 -Bruk av snøskuter og leiekjører for transport av ved og varer til Einbuggdalen - Tore Killi Moastuen 2018/1087 19.03.2018 00:00:00

DS 22/2018 Delegert vedtak - Hemmeldalen naturreservat - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 -Transport av materiell til Stensjø hytta -Tim Knackstedt 2018/1551 19.03.2018 00:00:00

DS 23/2018 Delegert vedtak - Grimsdalen landskapsvernområde - Dispensasjon - Motorferdsel 2018 - kjøring på Grimsdalsvegen før 5.juni - Bernhard Svendsgard 2018/3041 25.05.2018 00:00:00

**DS 24/2018 Delegert vedtak -Rondane NP og Frydalen LVO -
Motorferdsel 2018-2021 - Snødekt mark- frakt av materialer, brensel m.m.
til Eldåbu - Vulubu - Sødorp og Kvam Hesteavlslag 2018/1665 26.03.2018
00:00:00**

**DS 25/2018 Delegert vedtak - Dovre nasjonalpark - Dispensasjon -
Motorferdsel - 2018-2021 - Snødekt mark - Bruk av snøskuter for
transport av saltsteiner - Einbuggdalen sankarlag 2018/1721 22.03.2018
00:00:00**

**DS 26/2018 Delegert vedtak - Dovre nasjonalpark - Dispensasjon til
utlegging av vaktelegg 2018 - Norsk institutt for naturforskning (NINA)
2018/904 23.04.2018 00:00:00**

Arkivsaksnummer: 2018/920-13

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 08.05.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	14/2018	27.06.2018

Klage på vedtak - Rondane NP og Frydalen LVO - Motorferdsel i forbindelse med skadefelling av jerv - WWF, NOAH, mfl.

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte den 8.juni 2018 gjort følgende vedtak i forbindelse med forberedende klagebehandling:

Det vises til felles klage fra Norges Naturvernforbund, NOAH for dyrs rettigheter, Foreningen Våre rovdyr og WWF Verdens naturfond av 5. mars 2018.

Rondane og Dovre nasjonalparkstyre kan ikke se at klagen kommer med noen vesentlig nye momenter som ikke var kjent og vurdert på vedtakstidspunktet, og som gjør at vi endrer vårt vedtak. Klagen med vedlegg sendes derfor over til Miljødirektoratet for endelig behandling, jf. forvaltningsloven § 33.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Felles klage fra Norges Naturvernforbund, NOAH for dyrs rettigheter, Foreningen Våre rovdyr og WWF Verdens naturfond av 5. mars 2018
- Vedtak i Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre datert 9. februar 2018 om dispensasjon for motorferdsel gitt dispensasjon for motorferdsel i forbindelse med skadefelling av jerv
- Fylkesmannens vedtak om skadefelling av jerv i epost 8.februar 2018 med vilkår, jf. brev av 12. februar 2018.

Saksopplysninger

Fylkesmannens vedtak om skadefellingstillatelse på jerv:

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Mydingi, Veslehjerkinnjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Fylkesmannens gjorde vedtak om skadefelling av jerv jf. brev av 12. februar 2018. Vedtaket ble gjort den 8. februar der vilkårene som gjaldt for skadefellingsforsøket ble oversendt kommunene og nasjonalparkstyret pr. e-post.

Fylkesmannen begrunnet sitt vedtak blant annet med at en ikke har hatt tilfredsstillende uttelling på lisensfelling tross for økt satsing på kompetanseoppbygging, økt samarbeid, tekniske hjelpemidler samt et stort skadeomfang av jerv på sau både i form av påviste skader og erstattet tap i 2017.

Arbeidsutvalget i Rondane og Dovre nasjonalparkstyret sitt vedtak om motorferdsel i verneområdene i forbindelse med skadefelling av jerv:

Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre gav i møte den 9. februar 2018 dispensasjon for motorferdsel i forbindelse med skadefelling av jerv i Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsvernområde.

Vedtaket i arbeidsutvalget ble gjort etter naturmangfoldlovens § 48 først ledd tredje alternativ om samfunnsinteresser og det ble i vedtaket satt vilkår for dispensasjonen bl.a. om motorferdsselfrie områder på bakgrunn av hensyn til villrein.

Klagen fra Norges Naturvernforbund, NOAH for dyrs rettigheter, Foreningen Våre rovdyr og WWF Verdens naturfond

Verneorganisasjonene klager på Fylkesmannens vedtak om skadefelling av jerv, og mener at Fylkesmannen ikke har hjemmel til å iverksette skadefellingstillatelse på jerv på det aktuelle tidspunktet, dvs. fire måneder før beitedyr slippes på utmarksbeite.

Videre er klagerne kritiske til at det i skadefellingsvedtaket gis adgang til bruk av snøskuter. Fellingsområdet går inn i villreinens leveområde i Rondane. Dispensasjonen til å bruke snøskuter inne i Rondane nasjonalpark i forbindelse med skadefellingen er i direkte konflikt og i strid med verneformålene for verneområdet. Organisasjonene viser til at villreinen i Rondane representerer en av de siste restene av europeisk villrein som lever i et intakt fjelløkosystem, og Norge har et internasjonalt ansvar for å verne denne villreinstammen.

Det anføres i klagen at det allerede er utstrakt bruk av motorferdsel i området, og villreinen utsettes også for svært mye press i form av friluftsliv og stadig nye utbygginger, og som et resultat kan man i dag bare se en antydning av villreinens opprinnelige nomadiske trekkemønster i Rondane. Det å gi dispensasjon til ytterligere motorferdsel i området, skaper dette en svært uheldig presedens, og det er ikke tilstrekkelig at nasjonalparkstyret skraverer ut noen enkeltområder som unntas fra skuterkjøringen.

Hjemmelsgrunnlag

En klage skal alltid sendes det forvaltningsorganet som har fattet vedtaket. I henhold til forvaltningsloven § 33 skal underinstansen foreberede klagen. Nasjonalparkstyret skal foreta klageforberedelse og kan endre eller oppheve vedtaket som er påklaget dersom de finner klagen begrunnet..

Dersom vedtaket det klages på opprettholdes sendes klagen over til Miljødirektoratet som er klageinstans, jf. forvaltningsloven § 33, 4.ledd.

Nård det gjelder hjemmelsgrunnlag i verneforskrift, retningslinjer i forvaltningsplan og vurdering i forhold til naturmangfoldloven så vises det til Arbeidsutvalgets vedtak av 9.februar.2018.

Vurdering

Klagevilkår

Verneorganisasjonene ved WWF varslet i e-post av 1. mars om at det ville med det første bli innsendt en klage på Fylkesmannens vedtak. Klagen ble innsendt 5. mars. Klagen vurderes som innsendt innenfor klagefristen, øvrige klagevilkår ansees som oppfylt, jf. forvaltningsloven §§ 28-32.

Klagens innhold

Klagens innhold som omhandler Fylkesmannens vedtak om skadefelling forberedes av Fylkesmannen (jf. brev datert 6.4.2018).

Den del av klagens anførsler om motorferdsel i verneområdene (Frydalen landskapsvernområde og Rondane nasjonalpark) hvor arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre gjorde vedtak den 9. februar 2018 vurderes i det følgende.

Vedtaket gitt av arbeidsutvalget den 9.februar 2018 er hjemlet i NML § 48 som gir dispensasjonsadgangen. NML § 48 gir strenge vilkår for når dispensasjon skal kunne gis. Selv om vilkårene vurderes oppfylt har en ikke krav på dispensasjon. Vurderingen er opp til forvaltningsmyndighetens skjønn innenfor rammen av alminnelige forvaltningsrettslige regler og retningslinjer og instruks fra overordnet myndighet. Dispensasjonsadgangen skal ikke brukes til å utvide rammene i verneforskriftene, men være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Vi ser at det i vedtaket er vist til § 48 2. ledd, Det er 3.ledd som hjemler dispensasjonsvedtak i forhold til vesentlige samfunnsinteresser. Dette har ikke hatt betydning for vedtakets utfall og det vises tydelig i sakvurderingen at det samfunnsinteresser som har vært relevant i dispensasjonsvurderingen.

De organisasjonene som klager viser til relevante forhold knyttet til motorferdsel i verneområdene og denne ferdselsens påvirkning på villrein.

Tidsrommet for motorferdselen som ble gitt i vedtaket den 9.februar er svært begrenset, men vi er ikke uenige i at den samlede belastningen hva gjelder både ferdsel og motorferdsel i Rondane nasjonalpark er stor. Verneforskriften åpner for ulike former for motorferdsel – gitt både som direkte unntak i verneforskrift (utkjøring av skadde dyr/bufe) og med mulighet for forvaltningsmyndigheten til å gi tillatelse til motorferdsel med hjemmel i forskrift. Tillatelse kan gis i forbindelse med utkjøring av saltstein, transport av varer og brensel til hytter og buer, drift av turisthyttene. I tillegg blir det gitt dispensasjoner for motorferdsel i forbindelse med stikking av skiløyper og det har også vært gitt dispensasjoner til ulike forskningsprosjekter..

Fylkesmannens vedtak om skadefelling på jerv ble begrunnet med store tap av beitedyr i området i 2017. Videre erfarte Fylkesmannen at en ikke har hatt tilfredsstillende uttelling på lisensfelling, på tross av økt satsing på kompetanseoppbygging, økt samarbeid, tekniske hjelpemidler mv. Det var pr. 8. februar felt bare 5 av en totalkvote på 12 dyr. I tillegg har Rovviltnemnda i region 3 hatt dette området på sin 1. prioritet for ekstraordinære uttak i 2018, Dette var bakgrunnen for skadefellingstillatelsen som ble gitt av Fylkesmannen den 8.februar 2018. Fylkesmannen har avgrenset fellingsområdet i forhold til de erfaringer de har med jervens områdebruk.

Som forvaltningsmyndighet for Rondane nasjonalpark vil nasjonalparkstyret i slike saker nødvendigvis måtte gjøre begrunnede vurderinger og avveininger av ulike samfunnsinteresser. Utgangspunktet er at rammevilkårene for regjeringens gjeldende rovviltpolitikk også gjelder innenfor verneområdene. Det forelå etter nasjonalparkstyret sitt skjønn en synliggjøring av en vesentlig samfunnsinteresse i skadefellingsvedtaket fra Fylkesmannen som var innenfor rammene av dagens rovdyrforvaltning.

I avveiningen mellom ulike og viktige samfunnsinteresser – beitenæring og rovviltforvaltning på den ene siden og ivaretagelse av villreinen og dens leveområder på den andre, vurderte nasjonalparkstyret at en begrenset dispensasjon knyttet til motorferdsel for utkjøring av mannskap og grovlokalisering av jerv, kunne gis. Andre tiltak (lisensfelling) var forsøkt- også innsats for å styrke lisensfelling gjennomført og det ble vurdert som krevende å gjennomføre et skadefellingsforsøk uten bruk av snøskuter Nasjonalparkstyret la til grunn at nødvendighetskriteriet her var oppfylt. Det vises også til at dersom den vesentlige samfunnsinteressen gjør det nødvendig med tiltak innenfor et verneområde, kan det gis dispensasjon selv om det tiltaket er i strid med verneformålet og kan påvirke verneverdiene.

Gitt at det var få andre måter å gjennomføre forsøket på i en så begrenset periode, la nasjonalparkstyret til grunn at det var viktig å legge til rette for en effektiv jakt for de kommunale jaktlagene. Da vil fellingsforsøket kunne gjennomføres på en mest mulig rasjonell måte med de redskap som er nødvendig for måloppnåelsen. Samtidig skal nasjonalparkstyret påse at skal hensynet til verneformål og verneverdier tas. Ivaretagelse av villrein er et hovedformål med vernet, og hensynet til villreinen er blitt vektet og synliggjort blant annet gjennom vilkår i vedtaket.

Klagen anfører at å unnta områder for motorferdsel ikke er godt nok.

Som det fremgår av nasjonalparkstyrets vedtak vil det være stor sannsynlighet for at motorferdselen kan påvirke verneverdiene, gjennom forstyrrelse av villreinen i en sårbar periode i et område for vinterbeite. Dispensasjonen ble derfor gitt med flere vilkår for å begrense forstyrrelse av villreinen. De mest sentrale områdene hvor villreinen erfaringsmessig oppholder seg om vinteren ble blant annet unntatt fra område hvor motorferdselen kunne foregå. Det ble også gitt ytterligere vilkår i forbindelse med dispensasjonen som skulle bidra til å begrense påvirkning på villrein, herunder samlet og hensynsfull kjøring og om hvordan transporten skulle foregå dersom en påtraff villrein. Det var videre vilkår om at det ikke var anledning til å forfølge/jage, direkte jakte på eller avlive jerv med bruk av snøskuter.

Vilkårene som ble gitt er etter nasjonalparkstyrets skjønn egnet til å motvirke mulige negativ påvirkning på villrein og er således relevante vilkår i dispensasjonsvedtaket.

Klagen anfører videre den uheldige presedensvirkningen vedtaket kan gi.

Hva gjelder presedens så vises det til at nasjonalparkstyret for Rondane og Dovre har få søknader om motorferdsel knyttet til skadefelling av store rovdyr i dette området. Følgende motorferdselstilateser knyttet til skadefelling innenfor Ronda-Dovre nasjonalparkstyret sitt forvaltningsområde er gitt siden 2011 (da nasjonalparkstyret overtok forvaltningen av områdene):

- Mai 2015 - motorferdsel tillatelse snøskuter i Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsvernområde i forbindelse med skadefelling på ulv og bjørn.
- Februar 2016 - motorferdsel tillatelse snøskuter i Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsvernområde knyttet til skadefelling av jerv

- Mai 2017 - motorferdsel tillatelse snøkuter i Rondane nasjonalpark, Dovre nasjonalpark, Grimsdalen landskapsvernområde og Frydalen landskapsvernområde i forbindelse med skadefelling ulv

Lisensfelling er hovedvirkemiddelet ved uttak av jerv. Miljøforvaltningen skal stå for ekstraordinære uttak og Fylkesmannen har og har også tidligere hatt, en restriktiv praksis mht skadefellingstillatelser på vinterstid. Samlet legger dette grunnlag for at mange søknader om motorferdsel i forbindelse med skadefelling i verneområder vurderes å være lite sannsynlig, noe også antall saker behandlet tidligere understreker. Konsekvenser for verneverdiene og verneformålet hvis det blir gitt mange dispensasjoner til tilsvarende tiltak kan være alvorlige. Men av nevnte årsaker kan en ikke se at presedensvirkningene er betydelige eller spesielt relevante i denne saken.

Det understrekes likevel, som også nevnt i vedtaket fra arbeidsutvalget, at motorferdsel i verneområder skal holdes på et så lavt nivå som mulig og at summen av flere tillatelser vil uten tvil kunne være en belastning på verneverdier og på allmennhetens opplevelse av stillhet og urørthet.

Konklusjon

Nasjonalparkforvalter kan ikke se at klagen frembringer vesentlig nye momenter som ikke var kjent og vurdert på vedtakstidspunktet og som gjør at vedtak om dispensasjon for motorferdsel i forbindelse med skadefelling av jerv av 9. februar 2018 bør omgjøres. Klagen med vedlegg tilrås derfor sendt over til Miljødirektoratet for endelig behandling.

Arkivsaksnummer: 2018/2268-5

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 30.05.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	15/2018	27.06.2018

Frydalen LVO - Motorferdsel 2018 - Dispensasjon - riving og nyoppføring av tilbygg og transport av materialer - Liv Slåen Heyerdahl

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte 8.6.2018 gitt Liv Slåen Heyerdahl og Tony Heyerdahl tillatelse til riving av eksisterende tilbygg og oppføring av nytt tilbygg med i tilsvarende størrelse og utforming som det som blir revet, på hytte i Frydalen landskapsvernområde, gnr 331 bnr. 71. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3 pkt. 1.3 d.

Nasjonalparkstyret gir også dispensasjon til transport med traktor og tilhenger langs kjørespor fra Fryosen til hytte på gnr 331 bnr 71. Dispensasjonen gjelder innkjøring av materiell til byggearbeidene og utkjøring av byggeavfall fra rivinga. Dispensasjonen fra motorferdselsforbudet i Frydalen landskapsvernområde er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd, første alternativ.

Følgende vilkår gjelder for tillatelse til riving/nyoppføring av tilbygg:

- Tilbygget skal oppføres med stående kledning, takmaterial, farge og vindusutforming som vist og omtalt i søknad og tilsvarende det som blir revet.
- Tilbygget skal ha et bebygd areal (BYA) som ikke er større enn 15 m² og bruksareal (BRA) som ikke er større enn 12 m². Veilederen «*Grad av utnytting*» legges til grunn for innholdet i begrepene BYA og BRA
- Det skal ikke gjøres inngrep i terrenget ut over det arealet som berøres av tilbygget.
- Tillatelsen er gyldig i 3 år fra vedtaksdato
- Senest 14 dager etter utvendig ferdigstilling skal det tas bilde av tilbygget, og dette skal sendes Rondane-Dovre nasjonalparkstyre på e-post fmoppost@fylkesmannen.no. Statens naturoppsyn vil i etterkant utføre kontroll med tiltaket i henhold til vilkårene i tillatelsen.

Følgende vilkår gjelder for dispensasjon til motorferdsel:

- Dispensasjonen gjelder for *inntil* 3 turer med traktor og tilhenger.
- Dispensasjonen gjelder frem til 1.september 2018.
- Statens naturoppsyn Rondane (tlf. 481 13 674) skal i forkant av transporten ha melding om når kjøring skal gjennomføres.
- Transporten må skje varsomt og kan først skje når kjøresporet har tørket opp for å gi minst mulig terrengslitasje. Det er *svært viktig* at det ikke kjøres utenfor det etablerte kjøresporet som ligger der i dag. Dette for å unngå at kjøresporet utvides.
- Hvis det likevel oppstår kjøreskader kan tiltakshaver bli ansvarlig for reparasjon av disse i samråd med forvaltningsmyndigheten og Statens naturoppsyn.
- Transporten skal i den grad det er mulig samkjøres med andre som har dispensasjon i samme område.

Denne tillatelsen gjelder etter verneforskriften og naturmangfoldloven. Søker er selv ansvarlig for at søknaden blir sendt til aktuell kommune for behandling etter motorferdselloven og plan- og bygningsloven, og i tillegg må transporten også skje med samtykke av berørte grunneiere.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

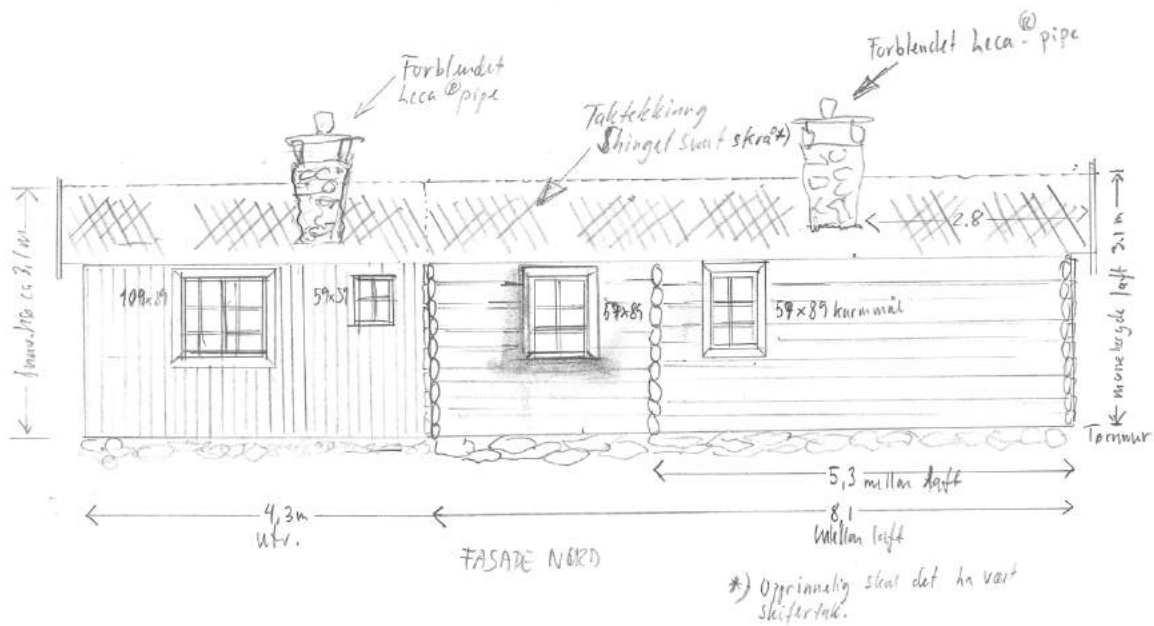
- Søknad om transport av materialer datert 12.4.2018 fra Tony Heyerdal
- Søknad om riving og nyoppføring av tilbygg datert 24.5.2018 fra Tony Heyerdal
- Epost med billedokumentasjon av eksisterende tilbyggs forfall, datert 16.4.2018 Tony Heyerdal
- Epost med tilleggsopplysninger datert 30.5.og 31.5.2018 fra Tony Heyerdahl

Saksopplysninger

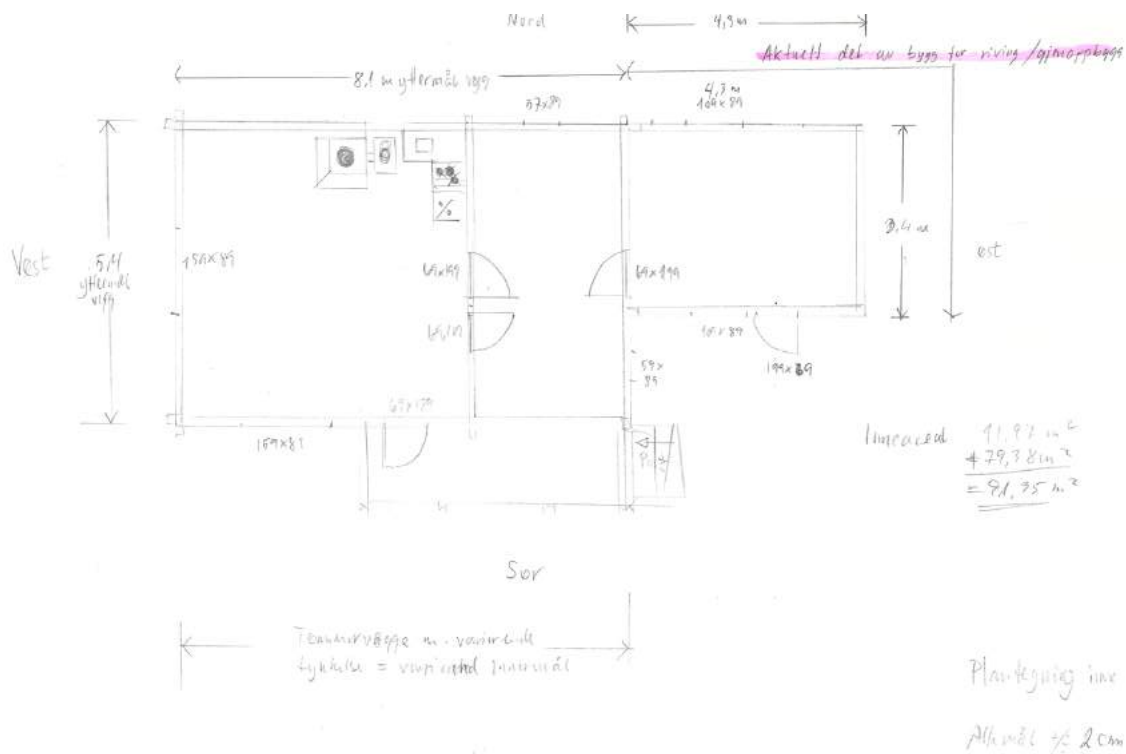
Tiltakshaver søkte den 12.4.2018 om tillatelse til motorferdsel for traktortransport av materialer langs det etablerte kjøresporet mellom osen der Frya renner ut fra Furusjøen til hytte nord for Frylisetra (gnr 331 bnr 71). I søknaden opplyses at på grunn av råde, musinvasjon med ødelagt isolasjon, taklekkasje, ovnsrørskade samt setning i grunnmur er det nødvendig med rive- og ombyggingsarbeid på tilbygget på hovedhytta.

På bakgrunn av disse opplysningene ble tiltakshaver kontaktet pr epost hvor det ble vist til hva som omfattes av søknadspliktige riving – og ombyggingsarbeider i landskapsvernområde.

Søknad om riving og nyoppføring av tilbygg ble mottatt den 24.5.2018. Tiltakshaver har oversendt billedokumentasjon på skader på eksisterende tilbygg og kommet med tilleggsopplysninger. I telefonsamtale den 30.5.2018 ble det opplyst at bygningen på eiendommen alle har blitt oppført i perioden mellom 1973 og 1996 .Vinduene i tilbygget er oppdelt tilsvarende som resten av fritidsboligen.

Figur 1: Tegning av laftekasse og tilbygg med stående kledning.

Figur 2: eksisterende planløsning (ny blir tilsvarende)

Fritidsboligen består av en tømmerkasse med et tilbygg med kledning av stående panel. Takmateriale på fritidsboligen er opplyst å være shingel. Tiltakshaver oppgir at fritidsboligen har et bebygd areal (BYA) på 65,6 m² og et bruksareal (BRA) på 49,8 m². Av dette utgjør tilbygget til tømmerkassa hhv 14,6 m² (BYA) og 12,4 m² (BRA). I tillegg er det et anneks med soverom og et uthus på eiendommen som hver har et bruksareal på ca 16 m². Nøyaktige mål foreligger ikke da disse mindre bygningene er av eldre årgang.

Tiltakshaver opplyser at nytt tilbygg som skal erstatte det eksisterende, skal ha tilsvarende takmaterialer, kledning og fargesetting (seterbrun) som det eksisterende tilbygget (kun grunnmur og deler av reisverket blir stående fra det eksisterende tilbygget). Det kan bli aktuelt med noe større takutikk for å beskytte vegg.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for de store verneområdene i Rondaneregionen til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Fritidsboligen og kjøresporet hvor materialtransporten skal foregå ligger i Frydalen landskapsvernområde. Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv
- ta vare på landskapsformene

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I verneforskriftens § 3 punkt 1.1 står det «*Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter*».

Det er åpnet for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger i tråd med forvaltningsplan, jf § 3 punkt 1.3 bokstav d.

Motorferdsel er forbudt i Frydalen landskapsvernområde (§ 3 punkt 5.1). I henhold til 5.3 bokstav b kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til buer, hytter, setre, anlegg mv.

Forvaltningsplan

Bygninger

Verneforskriftene tillater vedlikehold i samsvar med tradisjonell byggeskikk. Dette omfatter vanlig vedlikehold som reparasjon av tak, vinduer, fundamenteringer og ytterkledning og som er tillatt etter plan- og bygningsloven. For vedlikeholdsarbeid skal eksteriøret ikke endres og reparasjoner er å foretrekke fremfor hele utskiftninger der dette er mulig. Fasadeendringer, ny pipe og utvendig standardhevinger er eksempler på tiltak som ikke går inn under vanlig vedlikehold og som dermed er søknadspliktig.

Påbygninger/ombygninger er ikke å anse som vedlikehold, og en må derfor søke om tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Ombygginger og tilbygg kan tillates etter søknad

På vernetidspunktet var det innenfor Frydalen LVO etablert mange hytter. Nærområdene til disse hyttene har ofte ingen spesielle verneverdier, men hyttene ligger i et større landskapsrom med store estetiske verdier. Dette er noe av bakgrunn for opprettelsen av disse landskapsvernområdene og at hyttene her får en strengere forvaltning enn tilsvarende hytter utenfor landskapsvernområdene, men mer liberale retningslinjer enn bygninger som brukes til fritidsformål innenfor seter kulturlandskapsområdene og områder med andre spesielle bygningsmiljøer. Behov tilknyttet fritidsbruk vil vurderes strengere enn behov tilknyttet landbruk.

Fryavassdraget er et vassdrag varig vernet mot kraftutbygging. Det er innenfor en sone på om lag 100 m ikke tillatt å føre opp nye bygg/tilbygg, jf kommunedelplanen for Frydalen. I Frydalen landskapsvernområde er det definert ut hytteområder, som ligger utenfor det vassdragsnære beltet med byggeforbud. Ifølge vedlegg nr 7 i forvaltningsplanen ligger gnr. 331 bnr 71 utenfor dette beltet. Hytteområdene utenfor det vassdragsnære beltet har felles retningslinjer for ombygging/tilbygg:

- Maksimalt bruksareal etter bygging av tilbygg er 70 m² (TBRA).
- Arealet på nytt tilbygg skal ikke utgjøre mer enn 30 % av areal på hytta/fritidsboligen på vernetidspunktet.

Motorferdsel

Motorisert ferdsel i landskapsvernområdet er i utgangspunktet forbudt. Omsøkt kjøring faller ikke inn under det som forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til i henhold til verneforskriften. Forvaltningsplanen påpeker at på bakgrunn av etablert praksis, og liten konflikt med verneformålet jamført med vintertransport, er forvaltningsmyndigheten likevel innstilt på å gi tillatelse til et begrenset antall turer for transport av proviant, brensel, materialer, utstyr og lignende langs kjøresporet mellom Fryosen og Frylia. Forvaltningsmyndigheten må i tilfelle bruke den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet

I tillegg til behandling etter verneforskrift og retningslinjer i forvaltningsplan og vurdering etter dispensasjonsadgangen i naturmangfoldloven § 48, må søknaden også vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper nedfelt i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jamfør § 7.

Vurdering

Tiltaket er vurdert å falle inn under det som er søknadspiktig da omfanget som er beskrevet er omfattende, og kun grunnmur og deler av reisverk blir værende etter riving.

På vernetidspunktet var det innenfor Frydalen LVO etablert mange hytter. Nærområdene til disse hyttene har ofte ingen spesielle verneverdier, men hyttene ligger i et større landskapsrom med store estetiske verdier. Dette er noe av bakgrunn for opprettelsen av disse landskapsvernområdene og at hyttene her får en strengere forvaltning enn tilsvarende hytter utenfor landskapsvernområdene, men mer liberale retningslinjer enn bygninger som brukes til fritidsformål innenfor seter kulturlandskapsområdene og områder med andre spesielle bygningsmiljøer. Utover estetiske og kulturhistoriske hensyn vil tiltak knyttet til fritidsboliger bli vurdert ut fra den effekt det kan ha på ferdselen inn i områder som er viktige for villrein.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i Frydalen landskapsvernområde er tilfredsstillende. Når det gjelder villreinens bruk av området foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 (2008) som oppsummerer kunnskapsstatus om villreinens leveområde både med tekst og tilhørende arealbrukskart. NINA Rapport 551 (2010) beskriver forholdet mellom villrein og menneskelig ferdsel i blant annet Rondane villreinområde (nml § 8).

Det er i denne saken snakk om å rive ned et eksisterende tilbygg som og har setningsskader og er delvis ødelagt av mus, råte, og deretter oppføre et nytt tilbygg på eksisterende grunnmur. Deler av reisverket står.. Det nye tilbygget blir lik størrelse, vil ha samme funksjon (soverom) og lik fasade som det opprinnelig tilbygget. Det samlede bruksarealet på eiendommen (TBRA) er ca 81,8 m². Dette er større enn det forvaltningsplanen legger opp til (70 m²), men eksisterende tilbygg som søkes revet ble oppført før vernetidspunktet. Det vurderes derfor rimelig at det gis anledning til å oppføre et tilsvarende tilbygg med samme størrelse og plassering som det som rives. I tillegg blir det vurdert at tilbygget ikke vil være negativt for hverken villrein eller annet biologisk mangfold. Tiltaket vil ikke medføre noen landskapsmessige endringer.

Når det gjelder motorferdsel tilsier lovverket en streng praktisering av motorferdselreglene. I dette tilfellet vurderer nasjonalparkforvalter at det kan være hensiktsmessig å tillate den omsøkte transporten i og med at den vil foregå langs et etablert kjørespor. Pga store mengder byggeavfall ble det pr telefon med tiltakshaver opplyst om at transportbehovet vil være 3 turer, Omfanget av transporten er begrenset og vurdert som rimelig i forhold til behovet. Et fåtall turer med traktor kan erstatte mange snøskuterturer, hvilket vil være en fordel for friluftslivet som utøves rundt Furusjøen om vinteren. Så lenge transporten foregår på tørt underlag vil terrengslitasjen i kjøresporet bli minimal. På bakgrunn av dette vurderer nasjonalparkforvalter at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig og at det derfor ikke er behov for å ta i bruk føre-var prinsippet i saken.

Ved bruk av begrensning på antall turer, definert kjørerute, tidsavgrensning på tillatelse og andre vilkår, gir dette godt grunnlag for at naturmangfoldet ikke skal bli nevneverdig belastet. Traktortransport av material på kjøresporet er vurdert å ikke påvirke verneverdiene nevneverdig og vil ikke stride mot vernevedtakets formål eller utvide rammene i vernevedtaket, noe retningslinjene i forvaltningsplanen også underbygger.

I forhold til økosystem-tilnærming og samlet belastning, mener nasjonalparkforvalter at det er forsvarlig å tillate tiltak og transport som omsøkt, bl.a. med bakgrunn i at antall sengeplasser forblir det samme etter utbygging. Saken vil i så måte ha liten eller ingen presedensvirkning. Transporten anses å ligge innenfor hva økesystemet vil tåle av samlet belastning, også av hensyn til eventuell presedensvirkning. Det legges vekt på at riving/bygging og transport av materialer skal utføres som beskrevet i søknaden med tegninger. Tiltakshaver plikter å iverksette de tiltak som er nødvendig for at naturmangfoldet ikke skal bli skadelidende (§ 11). Om ikke dette blir gjort kan tiltakshaver bli pålagt å iverksette tiltak for å rette skaden i ettertid. Når det gjelder miljøforsvarlige teknikker (§ 12) er det vurdert som en god løsning at transport av material i forbindelse med bygging skjer på barmark etter etablerte kjørespor, framfor vintertransport i en mer konfliktfylt periode med hensyn til friluftsliv og eventuell villrein i nærområdet.

Konklusjon

Nasjonalparkforvalter vurderer at det omsøkte tilbygget og transporten på kjørespore ikke har negative konsekvenser for verneverdiene i området, og at det kan gis en tillatelse/dispensasjon på gitte vilkår.

Arkivsaksnummer: 2016/4865-10

Saksbehandler: Stein Magne Grevrusten

Dato: 31.05.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	17/2018	27.06.2018

Frydalen landskapsvernområde - Avslag- Oppføring av tilbygg til sel på Fryvollen , Byrsetra gnr. 290/1 - Hanne Hvattum

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte en 8.juni 2018 avslått endringssøknad om tilbygg på Byrsetra gnr. 290 bnr 1 i Frydalen landskapsvernområde. Avslaget er begrunnet med at den omsøkte endringen ikke er i samsvar med tradisjonell byggeskikk og heller ikke tilpasset bygningsmiljøet for øvrig.

Bygningens hovedform blir endret og vinkelen på bygningen vil bli for stor og dominerende i forhold til det opprinnelige ved setra. Endringen er dermed vurdert å ikke være i tråd med verneformålet der seterbebyggelsen utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Utdypende uttale fra Gudbrandsdalsmusea, datert 31. mai 2018.
- Endringssøknad fra Hanne Hvattum, datert 15. juni 2017 og 26. juni 2017.
- Utgående e-post fra nasjonalparkforvalter med informasjon til søker, datert 26. juni 2017.
- Nasjonalparkstyrets vedtak om tillatelse til tilbygg til Byrsetra gnr. 290 bnr. 1 i Frydalen landskapsvernområde, behandlet i styremøte den 30. september 2016.
- Søknad fra Hanne Hvattum om tilbygg til seter i Frydalen landskapsvernområde, datert 12. juli 2016.

Saksopplysninger

I 2016 søkte Hanne Hvattum om å få bygge på 3,6 m² i lengderetningen av inngangspartiet på seterstua på Byrsetra i Frydalen landskapsvernområde (se areal merket med gult i tegningen nedenfor). I styremøte den 30. september 2016 ble det gitt tillatelse til dette slik som omsøkt.

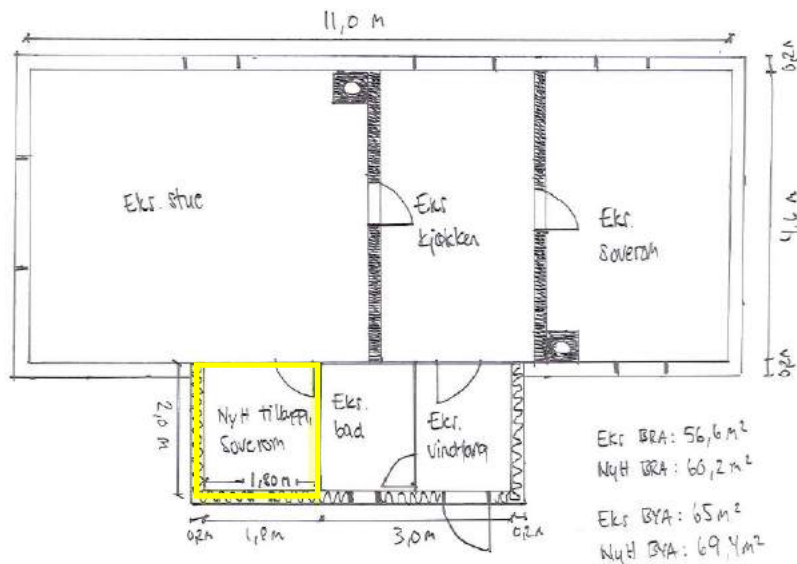

Fig. 1. Tegning ovenfor viser omsøkt tilbygg (gul markering) til setra som det ble gitt tillatelse til i september 2016.

Den 15. juni 2017 mottok sekretariatet en e-post fra Hanne Hvattum som beskriver at det er gjennomført befaring på setra i forhold til oppføring av det godkjente tilbygget. Deretter er følgende beskrevet i e-posten:

Etter en prøvegraving, samt vurderinger knyttet til både fasade og takvinkel, kom vi fram til at vi ønsker å forlenge eksisterende tilbygg i lengderetningen i stedet for i bredden.

Størrelsen på det godkjente rommet blir det samme, da godkjent tilbygg kun flyttes, men det krever en utviding av eksisterende gang for å få inngang innomhus til det planlagte soverommet. Vi vurderte en stund å kun ha takoverbygg over inngang fra døra inn til soverommet, men ut fra snøforhold og vindretning, så legger det seg fonn rett foran inngangen, og det blir derfor sett på som mest hensiktsmessig å dra gangen helt ut, da blir også fasaden på bygget slik den alltid har vært, den eneste endringen i dagens fasaden, bortsett fra at den nå trekkes 2 meter ut for å få plass til en seng, er at vindu på bad flyttes på sørvegg i stedet for østvegg, jfr revidert plantegning som ligger vedlagt. Har ikke tegnet ut nye fasadetegninger, da endringen ikke innebærer store endringer i eksisterende fasade.

Håper dette er en akseptabel endring for nasjonalparkstyret. Endringen gjør også at vi kan bevare det gamle seterhuset slik det står, og slipper å sage hull på en tømmervegg fra 1700-tallet, noe vi egentlig ikke har så veldig lyst til. Det gjør også at vi kan bevare det identiske seterhuset slik det alltid har vært, da det forrige tilbygget heller ikke krevde saging i tømmeret.

Ber om en rask tilbakemelding på dette, da entreprenør står klar på byggeplass.

Medfølgende tegning (fig. 2) viser at det er ønskelig å flytte tilbygget og forlengende det eksisterende tilbygget i stedet for å bygge på i lengderetningen som vist i fig. 1.

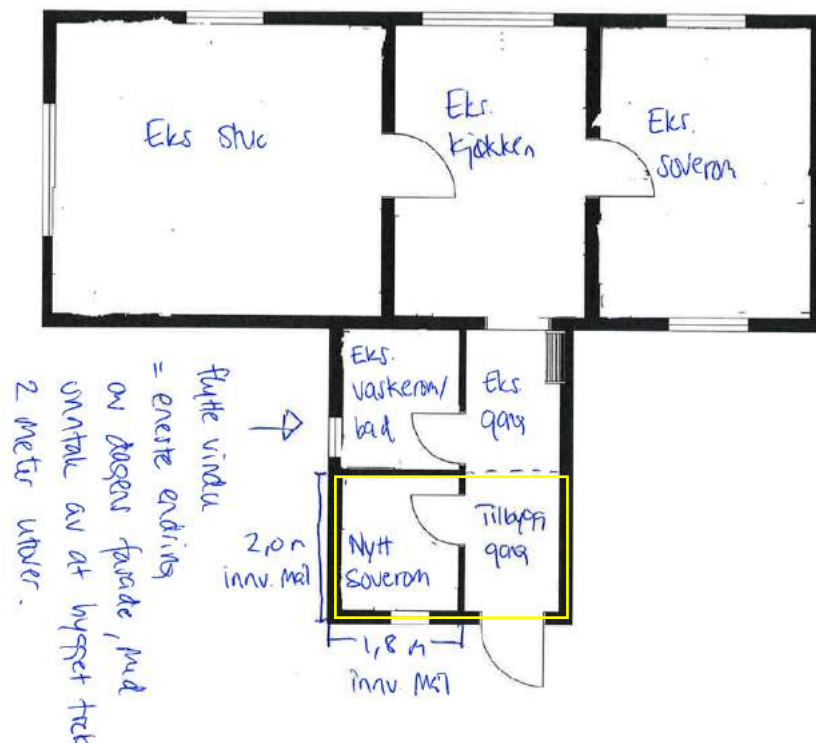

Fig. 2. Tegning over ny ønsket plassering av tilbygget til setra (markert med gult).

Som svar på denne henvendelsen tar nasjonalparkforvalter kontakt med Oppland fylkeskommune for å få en bygningsfaglig vurdering av ønsket endring. Svaret fra Oppland fylkeskommune er formidlet fra nasjonalparkforvalter i en e-post til søker slik:

Vi har fått følgende tilbakemeld fra saksbehandler på kulturarv hos fylkeskommunen:

«I forhold til byggeskikk anbefaler vi vanligvis at seterbygninger utvides i lengderetningen istedenfor med et tilbygg i vinkel. Vinkelen blir mer dominerende i det nye forslaget, så vi foretrekker det opprinnelige tilbygget».

Vi mener at dette er en vesentlig endring, og at hvis tilbygget ønskes flyttet, kreves det en ny saksbehandling på denne saken. Neste styremøte er i så måte 15. september. Når det gjelder utforming og plassering i slike saker følger nasjonalparkforvalternes innstilling som regel rådene fra fylkeskommunen, og vil også gjøre det i denne saken.

Det betyr i korte trekk at hvis du fortsatt ønsker å flytte tilbygget, krever det en ny behandling, og vi må få en snarlig tilbakemeld om dette.

Som en respons på dette svaret følger søker opp med følgende tilbakemelding:

Jeg ønsker da at nasjonalparkstyret skal ta søknaden opp til behandling på septembermøtet, og fremmer følgende begrunnelse for at tilbygget må flyttes:

- *Det var dårlige grunnforhold der det opprinnelig var tenkt plassert, slik at entreprenør kom med en klar anbefaling om å forlenge eksisterende tilbygg i stedet, med bakgrunn i at der var det lettere å få god avrenning fra bygget. Opprinnelig plassering lå nede i en dump, og ville krevd store oppfylling og høy grunnmur for å få en god løsning.*
- *Takvinkelen slik det var prosjektert ville blitt svært liten, slik at snølasten ville kunne bli et problem. Det ville også krevd svært store endringer på dagens tak.*
- *Skal opprinnelig godkjent tilbygg bygges, innebærer det at vi må ta hull på tømmerkassa fra 1700-tallet. Ved å flytte tilbygget, så forlenges eksisterende tilbygg i stedet. Bygget blir også vesentlig penere enn med et bredt tilbygg. Skulle seterhuset vært forlenget på lengden, ville det krevd et mye større tilbygg, da vi måtte bygget to nye ganger for å komme til soverommet, siden det er lite hensiktsmessig og framtidsretta å måtte gå gjennom eksisterende soverom for å komme til det nye soverommet.*
- *Det nye tilbygget blir ikke synlig for andre enn oss selv, og fasaden på bygget blir slik den har vært siden 2002, da eksisterende tilbygg ble ført opp. Fasadeendringen blir større, og mer dominerende dersom opprinnelig godkjent tilbygg skal føres opp. I den sammenheng skulle man tro det var viktig for nasjonalparkstyret at ting ser pent ut i et landskapsvernområde.*
- *Endringen vil ikke påvirke villreinen, som for øvrig ikke har sin ferdselsrute i det aktuelle området (på mine 40 år i området har jeg sett rein en gang og spor etter rein et par ganger), og vil heller ikke føre til økt bruk av bygget (da vi allerede bruker setra mer eller mindre fra starten av juni og til midten av september + i vinterferie/påskeferie), kun et mer hensiktsmessig bygg tilrettelagt for å ha med små barn og gjøre de glade i fjellet og i det aktuelle området.*

Ber på bakgrunn av argumentasjonen over om at nasjonalparkstyret tillater den ønskede endringen av plasseringen til tidligere godkjent tilbygg, og understreker at et soverom med dimensjonen 1,8 m x 2,0 m må kunne sies å være holdt innenfor et absolutt minimum. Utvidelsen av eksisterende gang for å slippe å gå ut for å komme til soverommet, mener jeg også er holdt på et slikt nivå at det bør kunne godkjennes. Jeg vil heller ikke si, at et tilbygg med målene 4,0 m (lengde) x 3,5 (bredde) meter er i strid med gjeldende byggeskikk, og vil vel heller si at godkjent tilbygg med målene 2,0m (lengde) x 5,3 m (bredde) vil bli et mer dominerende tilbygg til vårt seterhus, særlig med bakgrunn i at takvinkelen på opprinnelig godkjent bygg viser seg å komme under 20 grader, mot ca 25 grader på ny plassering.

Nasjonalparkforvalter har i forkant av denne saksbehandlingen innhentet en presisering fra Gudbrandsdalsmusea i forbindelse med fylkeskommunens tidligere vurdering av ny plassering av tilbygget. Angående tilbygg på seterhus i landskapsvernområder skiver de følgende:

Gamle seterhus har i vårt område ei form og ein storleik vi kjenner att. Ofte tredelt, nokon gonger to-delt. Hovudforma kjenner vi uansett att, som ein litt lang og smal bygning som ligg godt i terrenget. Materialet er tømmer/ laft og med taktekking med naturlege material, anten torv eller skifer. Dette pregar bygningsmiljøet i kulturlandskapet, i enda større grad da LVO vart oppretta.

For å unngå og miste særpreget ved byggeskikken og i neste rekkje kulturlandskapet ønsker vi lite endring på hovudform og bygningsmateriale.

Tilpasningar til ny bruk vil alltid koma i eit levande kulturmiljø, da ønsker vi å innrette endringar etter hovudform på bygning eller i tunstruktur, slik at ikkje det nye vil endre dette inntrykket. Ein bør underordne seg det opphavlege.

Ein ser mange eksempel på inngangssval med både saltak og pulttak, som regel er veggane kledd utvendig. Taka på desse ligg under hovudmønnet og utbygget er så lite dominerande at dei ikkje påverkar inntrykket av sjølv seerhuset.

Byggeskikken bygger mykje på naturlege tilhøve, men og mykje på eit bevisst syn på forhold mellom lengde, breidde, høgde og volum.

Fylkeskommunen skriv at dei foretrekkjer utviding i lengderetning, basert på areal i tilbygg i forslag 2 (fig 2). Dette vil føre til lite endring av hovudforma. Bygningen er framleis lang og smal og med høgder som er godt tilpassa frå før.

Skisse av forslag 2 (fig 2) viser eit tilbygg i vinkel til selet, storleiken og takhøgde gjer at dette endrar hovudforma på bygningen.

Skisse av forslag 1 (fig. 1) viser eit mindre tilbygg, lengda er kort i høve breidde på selet. Breidda på tilbygget tilseier at mønet kjem høgare, avhengig av vegg høgde og takvinkel. Dei ulike fasadeskissene viser ulik mønehøgde, men den som viser front har mønet under hovudmønnet og blir naturleg ein underordna del til selet.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for de store verneområdene i Rondaneregionen til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- ta vare på landskapsformene.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Etter verneforskriftens § 3 pkt. 1.1 er området vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, herunder oppføring av bygninger. I følge verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 d kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til:

- *Ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger i tråd med forvaltningsplan.*

Forvaltningsplan

I følge vedlegg nr. 10 i forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondaneregionen ligger Byrsetra med gnr. 290 bnr 1 innenfor sone for seter- og kulturlandskapsområde i Frydalen. Dette er områder der kulturlandskapet og setermiljøene sammen danner et viktig landskapselement i verneområdet. I forvaltningsplanen står det bl.a. dette om hva som vil vektlegges ved søknader om ombygging og tilbygg i denne sonen:

- Hvor reelt er behovet for endringen? Endringer som følge av gjenopptaking av seterdrift eller som følge av endret lovgiving knyttet til husdyrhold/beitebruk/melkeproduksjon/småskalaproduksjon skal forvaltningsmyndigheten i utgangspunktet være positiv til. Tilbygg/ombygging som følger av private behov vil vurderes strengere.
- Ved nærhet til spesielle forhold/verdier som snaufjell, vassdrag, sårbart plante/dyreliv skal søknaden vurderes strengt.
- Tilbygg/ombyggingen skal tilpasses bygningsmiljøet for øvrig med hensyn til eksteriørmessig utforming og plassering i tunet.

Naturmangfoldloven

Denne saken må i tillegg til verneforskrift og retningslinjer i forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmfør § 7.

Saksbehandlingstid

Sekretariatet viser til at det i denne saken har vært forholdsvis lang saksbehandlingstid, og ideelt sett skulle saken ha blitt avgjort på et tidligere tidspunkt. Sekretariatet vil beklage dette. Bakgrunnen for den lange saksbehandlingstiden skyldes at det innen sekretariatet har vært en langtidssykemelding og vakanse i en stilling i 2017.

Vurdering

Det vises til endringssøknaden (datert 15. og 26. juni 2017) med tilhørende tegninger der det er skissert et ønske om å endre tilbygg på seterhus i forhold til tillatelsen fra 2016. I følge søker var formålet med tilbygget å kunne flytte et soverom fra kokkhuset og inn i seterstua, slik at begge soverommene er i tilknytning til seterstua og at kokkhuset kun skal brukes som uthus i framtiden. Opprinnelig tilbygget skulle bygges i lengderetningen av setra som vist i figur 1 ovenfor.

Søker skriver at på grunn av ulike momenter som dårlig grunnforhold, ugunstig takvinkel i forhold til snølast, ønske om å unngå å ta hull på tømmerkasse til dør innvendig m.m er det ønskelig å sette opp tilbygget som en forlengelse av eksisterende sval (se figur 2 ovenfor). Dette medfører også et behov for å bygge på en ny gang på ca 2,4 m² i forhold til opprinnelig tillatelse. For en detaljert oversikt over søker sine argumenter i saken vises det til saksopplysningene i starten av saksframlegget.

Formålet med opprettelsen av landskapsvernområdet i Frydalen er å ta vare på et særpreget og vakre natur- og kulturlandskap. I Frydalen utgjør seterlandskapet, med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner en vesentlig del av landskapets egenart. Bevaring av det særegne seterlandskapet med seterbebyggelse, beite og slåttemark er en sentral utfordring i disse landskapsvernområdene. Her er denne bebyggelsen i seg selv en del av verneverdien.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i Frydalen landskapsvernområde er godt. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med ny regional plan for villreinen i Rondane og Sølnekletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel. Det er gjennomført kartlegginger av biologisk mangfold i Frydalen, og området har stor verdi med hensyn til biologisk mangfold knyttet til kulturlandskapet (§ 8).

Behov tilknyttet fritidsbruk skal i følge forvaltningsplanen vurderes strengere enn behov tilknyttet landbruk. Ut fra søknaden er det ikke synliggjort at endringene er gjort av hensyn til den landbruksmessige driften av setra. Det er også påpekt i forvaltningsplanen at bygningens uttrykk primært bør beholdes. Det bør for eksempel unngås at seterhus får preg av hytter ved at de oppgraderes til ny standard. Tilbygg skal også tilpasses bygningsmiljøet for øvrig med hensyn til eksteriørmessig utforming og plassering i tunet.

I tillegg til å legge vekt på retningslinjene i forvaltningsplanen skal forvaltningsmyndighetene også samrå seg med kulturvernmyndighetene når det gjelder plassering og utforming i forbindelse med alle byggesaker som krever tillatelse etter verneforskriften. Dette er også gjort i denne saken i to omganger. Den første gangen ble det innhentet en kort uttale fra fylkeskommunen. I forhold til byggeskikk anbefaler fylkeskommunen vanligvis at seterbygninger utvides i lengderetningen istedenfor med et tilbygg i vinkel. Vinkelen blir mer dominerende i det nye forslaget, og fylkeskommunen foretrekker det opprinnelige tilbygget som omsøkt og godkjent i 2016.

Gudbrandsdalsmusea ble utfordret til å utdype den første uttalen fra fylkeskommunen angående tilbygg på seterhus i landskapsvernområder. De skriver at hovedformen på en seterbygning er en litt lang og smal bygning som ligger godt i terrenget. Materialet er vanligvis tømmer/ laft og med taktekking av naturlige materialer. Dette preger bygningsmiljøet i kulturlandskapet, og i enda større grad da landskapsvernområdene ble opprettet. Det er påpekt at hovedformen på bygningen bør endres minst mulig for å ikke miste særpreget ved byggeskikken i området. Det foretrekkes en utvidelse av seterhus i lengderetningen for at bygningen fortsatt skal framstå som lang og smal. Endringssøknaden viser et tilbygg som er i vinkel til selet, og størrelsen og takhøyde gjør at dette endrer hovedformen på bygningen. Det vises ellers til en mer beskrivende gjennomgang av temaet på side 4-5 i saksframlegget.

Ut fra dette konkluderer sekretariatet med at løsningen som det ble gitt tillatelse til i 2016 er i tråd med ivaretagelse av verneverdiene i forhold til bygningsmiljøet i Frydalen landskapsvernområde. Her ble det gitt tillatelse til et mindre tilbygg som går i lengderetningen av seterhuset. Derimot vil den nå omsøkte endringen i stor grad endre bygningens hovedform, og vinkelen på bygningen vil bli for stor og dominerende i forhold til

det opprinnelige ved seterhuset. Dette alternativet vil derfor bryte med verneformålet der seterbebyggelsen utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

I følge verneforskriften er Frydalen landskapsvernområde vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Sekretariatet mener at omsøkt tiltak ikke kan godkjennes med bakgrunn i vurderingene og de bygningsfaglige rådene som gitt ovenfor. Retningslinjene i forvaltningsplanen underbygger også dette. Det vurderes at omsøkt tiltak kan endre landskapets art eller karakter, som igjen kan forringe verneverdiene i Frydalen landskapsvernområde på sikt. Bare i Frydalen landskapsvernområde er det registrert 44 seterhus, sel, rorbuer o.l. En eventuell tillatelse i denne saken vil føre til at saken får en presedensvirkning for andre lignende søknader, både i Frydalen og i andre områder. Dette vil kunne uthule verneformålet på sikt og føre til at den samlede belastningen vil bli for stor. Førre-var-prinsippet må derfor tillegges stor vekt i denne saken (§§ 9-10). Med bakgrunn i denne vurderingen vil det ikke være nødvendig å vurdere §§ 11-12 i naturmangfoldloven.

Konklusjon

Sekretariatet mener at den omsøkte endringen vil endre bygningens hovedform, og vinkelen på bygningen vil bli for stor og dominerende i forhold til det opprinnelige ved setra. Dette alternativet vil derfor bryte med verneformålet der seterbebyggelsen utgjør en vesentlig del av landskapets egenart. Sekretariatet mener derfor at søknaden må avslås.

NB! Merknad til saken!

Sekretariatet gjør nasjonalparkstyret oppmerksom på at vi har fått kjennskap til at søker allerede har bygd tilbygget slik som omsøkt i denne endringssøknaden, og som framstilt i tegningen i figur 2 ovenfor. Tilbygget er oppført i løpet av høsten 2017 uten at det foreligger behandling og tillatelse etter verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde. Sekretariatet vil redegjøre for dette etter behandlingen av denne saken i styremøtet.

Arkivsaksnummer: 2018/2512-2

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 22.05.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	18/2018	27.06.2018

Rondane nasjonalpark - Motorferdsel 2018 - Avslag - kjøring på veg til Rondvassbu og Bjørnhollia og bruk av drone – Mysusetter og Kampen beitelag

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte den 8.juni 2018 gitt Mysusetter-Kampen beitelag avslag på søknad om kjøring på vegene til Rondvassbu og Bjørnhollia og bruk av drone i forbindelse med beitetilsyn og sanking.

Avslaget er gitt i medhold av naturmangfoldloven § 48, første ledd.

Etter en samlet vurdering mener nasjonalparkstyret at dispensasjon til omsøkt kjøring ikke kan gis. Enkeltdispensasjoner til næringsmessig kjøring som ikke er direkte hjemlet i forskriften vil gi kunne gi stor presedensvirkning og bidra til å utvide rammene gitt i vernevedtaket. Dersom motorferdsel til ordinært beitetilsyn skal gis som en årlig, ev flerårig tillatelse («avtale») krever dette en forskriftsendring.

I akutte situasjoner der rovdyrtap er dokumentert delegeres sekretariatet myndighet til å avgjøre søknader om kjøring på vegene knyttet til ekstraordinært tilsyn/nedsanking. Dette gjelder også ved situasjoner knyttet til beitedyr på avveie senhøstes. Rammene som er gitt i styrevedtak i sak 2017/3322 (ved rovdyrskade) og delegert vedtak 2017/6069 skal i slike tilfeller ligge til grunn for vurderinger om dispensasjon skal gis.

Når det gjelder bruk av drone oppfordres beitelaget til å omgang til å teste ut bruk av drone i deler av beiteområde som ligger utenfor nasjonalparken. I etterkant av dette, og basert på erfaringer beitelaget gjør seg, kan det være aktuelt for nasjonalparkstyret å vurdere bruk av drone i nasjonalparken i forbindelse med ettersøk av dyr senhøstes innenfor et begrenset område.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Søknad fra Mysuseter-Kampen beitelag v/Hans Ulmo journalført den 26.4.2018.

Saksopplysninger

Søknaden er gjengitt i sin helhet her:

«Viser til møte med nasjonalparkforvalterne på Sel Rådhus den 7. februar, der Oddny Teighagen, Odd Ivar Svelstad, Solveig Nymoen, Bjørn Bjørnvolden og Hans Ulmo fra beitelaget deltok.

Bakgrunn for møte var at ønske fra beitelaget om å få benytte vegene inn til Rondvassbu og Bjørnhollia under tilsyn og sanking av beitedyr i vårt område.

I beitesesongen 2017 beitet en del sau helt ned mot Bjørnhollia. Disse ble det lett lenge etter før de ble funnet, og det begynte å bli presserende å få de berget før vinteren kom. Det ble svært krevende å gå tur retur fra Mysuseter til Bjørnhollia for å sanke disse. Det ble til slutt gitt tillatelse til kjøring inn til Bjørnhollia, slik at man slapp å gå tur retur. Dette tok imidlertid tid for å få til, så vi ønsker nå en avtale, slik at vi kan benytte disse veiene når det trengs.

Vi søkte også i fjor om tillatelse om kjøring til Rondvassbu, men fikk da avslag, med unntak for tilsyn ved dokumentert tap av rovdyr.

Vi søker herved tillatelse til kjøring til Rondvassbu og Bjørnhollia ved ekstraordinære behov i forbindelse med tilsyn og sanking. Med ekstraordinære behov mener vi ved mistanke om skader av rovdyr eller hund, eller ved sanking av dyr som har kommet på avveie, slik at det blir for krevende å sanke ved å gå tur retur til fots.

Vi ønsker også tillatelse å benytte drone i forbindelse med søk etter dyr, for lettere å kunne lokalisere dyr og dermed lette arbeidet.

Vi mener at beitenæringa som har lange tradisjoner i område, bør ha like stor rett til å benytte disse vegene som andre næringsinteresser i område.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for de store verneområdene i Rondaneregionen til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Omsøkte aktivitet ligger i Rondane nasjonalpark og Myldingi naturreservat.

Formålet med opprettelsen av nasjonalparken er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,

- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- ta vare på verdifulle kulturminner.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I verneforskriftens § 3 punkt 6.1. om motorferdsel i Rondane nasjonalpark står det: *Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken, er forbudt.*

I verneforskriftens § 3 punkt 6.2, bokstav b står det at *bestemmelsene i 6.1. er ikke til hinder for: Nødvendig uttransport av sjuke/skadde bufe når det er gitt melding til forvaltningsmyndigheten.*

I verneforskriftens § 3 punkt 7.2 står det: *Bruk av motor på isbor, modellfly, modellbåt o.l er forbudt.*

Formålet med fredningen av Mydingi naturreservat er:

- å bevare et særpreget landskap der kvartærgeologiske formelementer utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

I verneforskriftens § 3 punkt 2 står det: *«Motorisert ferdsel er forbudt».*

Det er i verneforskriften hjemlet noen unntak fra dette forbudet. I § 4 punkt 4 står det blant annet at:

«Bestemmelsen i § 3 er ikke til hinder for: Motorisert ferdsel langs veien fra Gammelgården til Bjørnhollia for

- *drift av Bjørnhollia turisthytte*
- *transport/ankomst til hytter og setre for hytte- og setereiere*
- *grunneiere*
- *Den motoriserte ferdsel som er nødvendig for utøvelse av skogskjøtsel og hogst, for utkjøring av lovlig felt elg og for utkjøring av lav til videreforedling dersom dette ikke medfører varige spor i undergrunnen»*

Forvaltningsplan

Forvaltningsmyndighetene legger til grunn at veger vist på kartvedlegg 21 er å regne som bilveger i de store verneområdene i Rondane. Disse har bestemmelser i verneforskriftene. Det fremkommer også andre traseer som er nevnt spesielt i verneforskriftene og som ikke er åpne for allmenn motorferdsel. Dette gjelder bilvegene til Rondvassbu og Bjørnhollia, kjøresporet til Peer-Gynt hytta, traktorveg mellom Haverdalsvegen og Ivarslåe, kjørespor mellom Elgvassligrenda og Elgevatnet og traktorveg mellom Hovdagrenda og Grimsdalsgruva.

Forvaltningsplanen omtaler også at vegen til Bjørnhollia går gjennom Rondane nasjonalpark: *«I vernebestemmelsen for Rondane nasjonalpark er det ingen bestemmelse for kjøring til*

Bjørnhollia i forbindelse med drift av turisthytta, noe som forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til når det gjelder Rondvassbu og Peer-Gynt hytta sommerstid. Selv om hoveddelen av vegen mellom Gammalgarden og Bjørnhollia går i Myldingi naturreservat, går vegen også gjennom Rondane nasjonalpark flere hundre meter. Det er derfor gitt dispensasjon etter den generelle unntaksbestemmelsen (§ 4) for kjøring i forbindelse med drift av Bjørnhollia turisthytte innenfor Rondane nasjonalpark, etter søknad i tråd med forskriften for Myldingi naturreservat

Til Bjørnhollia, Rondvassbu og Peer-Gynt hytta er det veg/trase, der hyttebetjeningen/ eierne må søke om dispensasjon for kjøring av varer, materiale og personell. I forskriftens § 6.3. g er ikke Bjørnhollia nevnt til tross for at vegen går inne i Rondane nasjonalpark flere hundre meter. Bjørnhollia burde derfor tilføyes under § 6.3.g i verneforskriften for Rondane nasjonalpark.»

Forvaltningsplanen gir ikke føringer for bruk av drone da dette var en lite kjent teknologi da planen ble utarbeidet.

Naturmangfoldloven

Verneforskriftene har ikke noe spesifisert unntak for kjøring på veien ifm tilsyn av beitedyr eller bruk av drone, og dette må derfor behandles etter naturmangfoldlovens (NML) § 48 om dispensasjon fra vernevedtak.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Begge vilkårene i bestemmelsens første ledd må være oppfylt for at dispensasjon skal kunne gis. Selv om vilkårene er oppfylt har en ikke krav på dispensasjon. I en eventuell dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Søknaden må også vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper nedfelt i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforingelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmfør § 7.

Vurdering

Det er et overordnet mål å begrense den motoriserte ferdselen i verneområder og i utmark for øvrig. Hverken verneforskriftene eller forvaltningsplanen åpner for at det kan gjøres unntak fra vernebestemmelsene for kjøring i forbindelse med tilsyn og sanking av beitedyr, heller ikke bruk av drone i nasjonalparken slik dere beskriver beitelaget ønsker.

Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

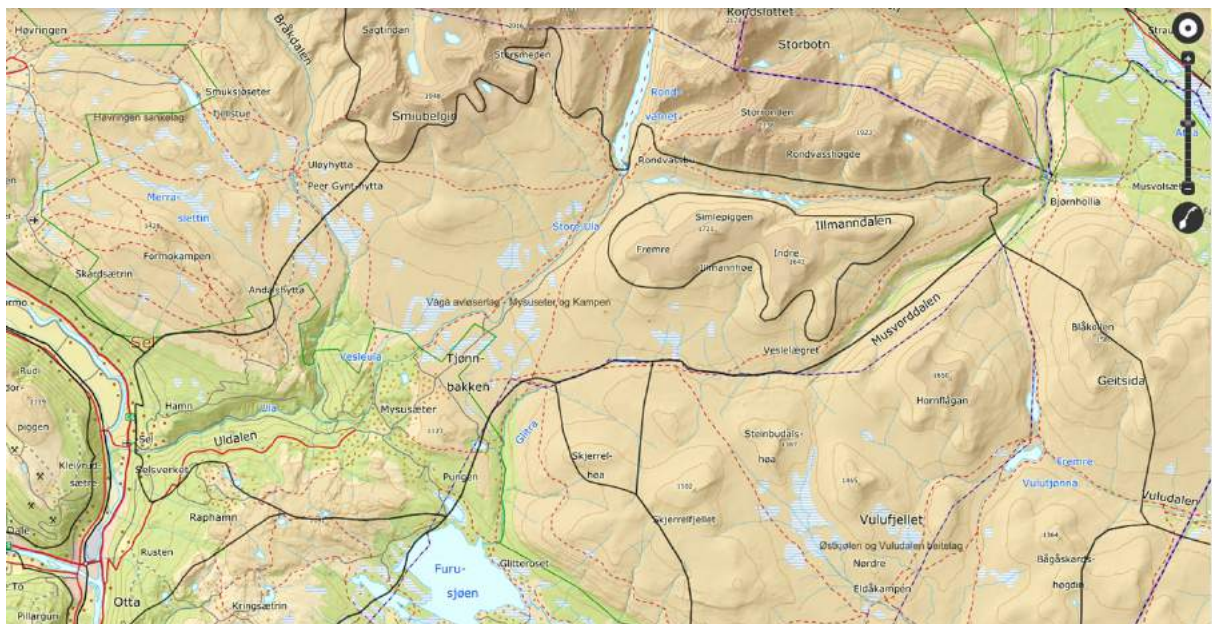
Når det gjelder uttransport av syke eller skadde dyr, har dyreeier anledning til å kjøre på veien til Rondvassbu etter at dette er meldt fra om til forvaltningsmyndigheten, jf

verneforskrift for Rondane nasjonalpark. Denne bestemmelsen har ikke verneforskriften for Myldingi naturreservat.

Beite er tillatt etter verneforskriftene og har lange tradisjoner i området. Mysuseter-Kampen-beitelag slipper ca 550 sau og lam i sitt beiteområde. Tapsprosent lam var på 11,9 pst og tilsvarende for sau og lam på 7,9 pst (2016 tall fra NIBIO). Beitelaget har tidligere opplyst at de har en en fast gjeter i sommermånedene. I tillegg ble det på møtet på Otta som referert til i søknaden, opplyst at enkelte har gps-bjeller på noen av dyra.

Lovverket setter et minimumskrav til tilsyn av beitedyr. I følge § 19 i forskrift om velferd hos småfe «skal dyr som holdes på utmarksbeite, sees etter minst en gang pr. uke i områder uten særskilt risiko. Ved mistanke om økt fare, må tilsynet intensiveres slik at forhold som kan medføre dårlig velferd, syke, skadde og avmagrede dyr, oppdages så tidlig som råd er». Ved mistanke om rovdyr i beiteområdet påhviler det derfor husdyreier et utvidet tilsyn, som husdyreier selv må bekoste.»

Ut fra regelverket om organisert beitebruk og forvaltningen knyttet til dette har nasjonalparkforvalter oppfattet at tilsyn grovt kan deles i 3; ordinært tilsyn, utvidet tilsyn og ekstraordinært tilsyn. Ekstraordinært tilsyn er aktuelt i en akutt skadesituasjon og kan innebære både manngard og vakthold, og kommer i tillegg til det ordnære og utvidede tilsynet. Det legges derfor til grunn at tilsyn og sanking som er beskrevet i søknaden (og omtalt som «ekstraordinære behov») er omfattet av det som er forstås med ordinært og utvidet beitetilsyn.

Figur 1 Kartutsnitt som viser beiteområdet til Mysuseter-Kampen beitelag (kilden.nibio.no)

Kjøring på veier inn til Rondvassbu og Bjørnholla

Verneforskriftene for Rondane nasjonalpark og Myldingi naturreservat har ingen unntakshjemler som åpner for å tillate kjøring på veger knyttet til ordinært og utvidet beitetilsyn eller sanking. I arbeidet med verneplan og forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane har det så vidt nasjonalparkforvalter har klart å se av dokumenter, ikke vært gitt noe innspill fra næringa knyttet til et slikt kjørebehov.

Når det av nml § 48 fremgår at forvaltningsmyndigheten *kan* gjøre unntak fra vernevedtaket, ligger det i dette at tiltakshaver ikke har krav på å få dispensasjon selv om tiltaket ikke er i strid med verneformålet og heller ikke påvirker verneverdiene. Dersom disse vilkårene er oppfylt skal det foretas en skjønnsmessig vurdering av om tiltaket *bør* tillates, der fordelene for tiltakshaver veies opp mot eventuelle ulemper for naturmangfoldet. Utgangspunktet for denne vurderingen er at bestemmelsen er en sikkerhetsventil som i første rekke skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. I dette ligger at lista for å gi dispensasjoner fra forbudene i verneforskriften *bør* ligge høyt.

I *kan*-vurderingen skal det som et av flere momenter tas hensyn til presedenseffekten av en dispensasjon, dvs. at denne skaper en forventning om dispensasjon til næringsmessig kjøring også for andre i verneområdene. Isolert sett vurderes at omsøkt kjøring på vegene ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig, da det pr i dag allerede er en del kjøring på begge disse vegene. Det har imidlertid vært en meget streng dispensasjonspraksis for turer ut over dette. Kjøring på vegen til Bjørnhollia er vurdert å ikke stride mot verneformålet. Når det gjelder vegen inn til Rondevassbu er det i den godkjente besøksstrategien for Rondane nasjonalpark et mål om å få tilbake det tidligere villreintrekket over aksene Mysusetter-Rondvassbu, og flere avbøtende tiltak for å oppnå denne målsetningen er under vurdering. I høysesongen (juli og august) er den samlede belastningen allerede overskredet. Selv om beitelagets eventuelle kjøring knyttet til tilsyn og sanking vil utgjøre en liten del av kjøringen som skjer pr i dag, vurderes at det å åpne for annen næringsmessig kjøring enn den kjøringa turisthytta Rondvassbu har i dag, vil gi en uheldig presedensvirkning. Det vil bli vanskelig å si nei til annen næringsmessig kjøring dersom en åpner opp for dispensasjon etter nml § 48 i denne saken. Samlet sett vil dette kunne gi en trafikk på denne vegen som går på tvers av det nasjonalparkstyrets vedtatte målsetning. Ytterligere trafikk som følge av presedensvirkning vurderes også å kunne påvirke verneverdiene nevneverdig.

Nasjonalparkforvalter vurderer dersom det skal gis anledning til kjøring på vegene som en del av utøvelse av næringa, vil dette utvide rammene som er gitt i vernevedtaket og medføre en uthuling av regelverket. At den omsøkte kjøringen vil kunne lette og effektivisere tilsyn og sanking bestrides ikke. Krav om effektivisering er også i landbruksnæringa et tema og mange gårdbrukere har annet arbeid ved siden av. Tidsbruken kan bli derfor være en viktig faktor. Det er dyreeiernes ansvar å sørge for god dyrevelferd, blant annet ved tilsyn av dyra på utmarksbeite. Nasjonalparkforvalter vurderer det likevel slik at dersom motorferdsel til ordinært og utvidet beitetilsyn skal gis som en årlig ev flerårig tillatelse («avtale») krever dette en forskriftsendring.

Det er en generell holdning i forvaltningen at dyrevelferd skal vektlegges. Nasjonalparkstyret har tidligere åpnet for motorferdsel på vegen til Rondvassbu for beitelaget ved dokumentert tap til rovdyr og dermed behov for ekstraordinært tilsyn og hurtig nedsanking. Videre ble det ved to anledninger i 2017 gitt dispensasjon til beitelaget til kjøring på veien fra Gammelsetra-Bjørnhollia i forbindelse med ettersanking/leting etter sau grunnet blant annet frost/snø på høsten.

Dersom akutte situasjoner knyttet til dokumentert rovdyrtap eller sau på avveie seinhøstes skulle oppstå tiltrår nasjonalparkforvalter at styret delegerer myndigheten til å avgjøre dispensasjonssøknader om kjøring på de omtalte vegene ved dokumenterte rovdyrtap/ettersanking av sau i tråd med prinsippene i disse tidligere vedtakene. Det vil

kunne bidra til en raskere saksbehandling ved eventuelle akutte situasjoner. Når det gjelder sanking om høsten legges det til grunn at småfe på utmarksbeite hentes hjem i god tid før det ventes frost eller snøfall på høsten, men at uforutsette situasjoner kan oppstå.

Bruk av drone til å lokalisere beitedyr

Det står i søknaden at beitelaget ønsker å kunne bruke drone til søk etter dyr for å lette lokaliseringen. Det legges til grunn at en da ønsker dette i hele beiteperioden i utmark (juni-september) og i hele beiteområde. Deler av beiteområdene til Mysuseter-Kampen beitelag ligger innenfor Rondane nasjonalpark og det legges til grunn at det er her det er aktuelt å bruke drone. Reguleringen av modellfly som er omtalt i verneforskriften for Rondane nasjonalpark, omfatter også bruk av drone. Vurderingene er derfor knyttet opp mot nasjonalparken.

Droneflyging er en relativt ny sakstype, og bruk av drone i forbindelse med søk etter beitedyr er det er lite presedens fra andre områder å støtte seg på. Det er de siste par-tre årene behandlet saker om bruk av drone i norske nasjonalparker, hvor flere er innvilget men med visse avgrensninger av område og tidsrom. De innvilga sakene er i stor grad knyttet til ulike former for dokumentasjon som kartlegging eller naturfilming for å fremme verneverdiene. Gitte dispensasjoner er ofte knyttet opp mot filming i områder der dette er vurdert å ikke være til ulempe for sårbart dyreliv. Nasjonalparkstyret for Reinheimen nasjonalpark gav i 2016 dispensasjon til bruk av drone for 2 flygninger i forbindelse med ettersanking av sau. Disse flygingene ble ikke gjennomført i 2016 og tillatelsen ble videreført til 2017. Nasjonalparkforvalter er ikke kjent med hvilke erfaringer som ble gjort i dette tilfellet. De avslåtte søknaden er stort sett søknader om filming av fritidsaktiviteter og lignende. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ga i 2017 avslag til bruk av drone ved vintertelling av villrein i Rondane nasjonalpark, og har gitt to tillatelser til bruk av drone i forbindelse med kartlegging av spesifikke kulturminner i Dovre nasjonalpark. Det er også blitt gitt tillatelse til filming av landskap i områder der det ikke er villrein (soner for organisert ferdsel).

Ved bruk av drone kan en se for seg at en kan dekke søk etter sau i et større område og også søke i terreng som er vanskelig farbart. Det er i søknaden ikke vist til andre beitelags erfaringer med bruk av drone til dette formål eller om Mysuseter-Kampen beitelag har erfaring med dronebruk i andre deler av beiteområdet. I hvilken grad metoden er hensiktsmessig og vil bidra til en effektivisering av sauetilsyn og sanking (søk etter dyr) er usikkert da denne type bruk av drone fremdeles er i startgroppen. Det er ikke opplyst om hva slags drone som ønskes benyttet, men det er rimelig å anta at det er tenkt å bruke en drone som flys innenfor synsvidde (Visual Line of Sight, VLOS). Ut fra regelverket i Norge kan en slik drone ikke flys høyere enn 120 meter over bakken. I forhold til støy, er lyden av en elektrisk drone godt merkbar på kort avstand, men jo lengre avstand, jo mindre lyd, så støyproblematikken anses som liten. I henhold til formålsparagrafen om at «*Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging*» kan det tenkes at enkelte vil føle at omfattende bruk av modellfly og andre luftfarkoster ødelegger opplevelsen av å være i et urørt område.

Ivaretagelse av villreinen og dens leveområder er et at hovedformålene med vernet av Rondane nasjonalpark. Villreinen har både kalvingsområde, helårsbeite og barmarksbeite

innenfor området der Mysuseter-Kampen beitelag har sitt beiteområde. Når det gjelder bruk av droner har man generelt sett mangelfull kunnskap om hvilken virkning dette har på villreinen. Det er et overordnet mål å begrense den negative innvirkningen på villreinen i Rondane nasjonalpark til det som er strengt nødvendige. I tillegg til villrein er det i Rondane nasjonalpark flere sårbare viltbiotoper blant annet rovfuglreir som ligger innenfor beiteområdet. Når en bruker drone for å lete etter beitedyr over et stort område som det legges opp til her, kan det være vanskelig å unngå forstyrrelser av slike viltbiotoper hvis disse ikke er godt kjent av dronfører. Droner som nærmer seg fugler ovenfra vil kunne minne om et predatorangrep og skape flukt – og stressreaksjoner. Det er også kjent at rovfugler kan angripe drone, og dette innebærer en stor fare for at rovfuglene skader seg (jf. bl.a rapporten “Approching birds with drones: first experiments and ethical guidelines”, Elisabeth Vas et al.)

Generelt vil det å innvilge søknader om bruk av drone kunne skape uheldig presedens da det er svært mange potensielle søkere. I et slikt tenkt tilfelle vil den samlede belastning fort bli høy, og slik sett i konflikt med naturmangfoldlovens § 10. Dette er første søknad om bruk av drone til søk etter sau som Rondane-Dovre nasjonalparkstyre behandler, og søknader om bruk av drone til denne type bruk antas å ikke ha like mange potensielle søkere som for eksempel bruk av drone til naturfilming. Innenfor de store verneområdene i Rondane som inkluderer både Rondane og Dovre nasjonalpark er det ca 10 beitelag (kilden.nibio.no). Beitelaget oppfordres i første omgang til å teste ut bruk av drone i deler av beiteområde som ligger utenfor nasjonalparken. I etterkant av dette, og basert på erfaringer beitelaget gjør seg, kan det være aktuelt å vurdere bruk av drone i nasjonalparken i forbindelse med ettersøk av dyr senhøstes innenfor et begrenset område.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i Rondane nasjonalpark er tilfredsstillende. Når det gjelder villreinens bruk av området foreligger NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og NINA Rapport 339 (2008) som oppsummerer kunnskapsstatus om villreinens leveområde både med tekst og tilhørende arealbrukskart. NINA Rapport 551 (2010) beskriver forholdet mellom villrein og menneskelig ferdsel i blant annet Rondane villreinområde (nml § 8).

I forhold til økosystem-tilnærming og samlet belastning, mener nasjonalparkforvalter at det ikke er forsvarlig å tillate omsøkt kjøring på strekningen inn til Rondvassbu eller veien til Bjørnholla. Fra før av er den motoriserte ferdselen på strekningen til Rondvassbu kun knyttet til driften av turisthytta. Omsøkt kjøring vil generere mer motorisert ferdsel i et område hvor den samlede belastningen allerede er overskredet (§ 10)..

Enkeltdispensasjoner for næringsmessig kjøring på veier i verneområdene vil kunne gi stor presedensvirkning da potensielle for tilsvarende søknader vurderes som stort, for eksempel innkjøring av folk og eller/bagasje til Rondvassbu i forbindelse med organiserte turer. Når det gjelder bruk av drone til beitetilsyn og sanking er det knyttet usikkerhet både til den merverdien en slik bruk vil gi, og mulig påvirkning av villrein. Kunnskapsgrunnlaget knyttet til droners påvirkning av verneverdiene, spesielt villrein, vurderes å ikke være tilstrekkelig. Førre-var-prinsippet bør derfor legges til grunn i saken (§ 9) og nasjonalparkforvalter vil derfor ikke tilrå at det gis dispensasjon til omsøkt aktiviteter. Nml §§ 11-12 regnes ikke som relevant i saken.

Konklusjon

På bakgrunn av en samlet vurdering vil nasjonalparkforvalter ikke tilrå at det gis dispensasjon til omsøkte aktiviteter i forbindelse med tilsyn og sanking av sau. Dersom motorferdsel til ordinært /utvidet beitetilsyn skal gis som en årlig ev flerårig tillatelse må dette skje gjennom en forskriftsendring.

For å sikre en effektiv saksbehandling i akutte situasjoner som oppstår i beiteområde til Mysuseter-Kampen beitelag, knyttet til dyrevelferd i forhold som sannsynliggjort rovdyrtap og beitedyr på avveie senhøstes ved snø og frost, kan styret delegere behandlingen av disse eventuelle søknadene til sekretariatet under forutsetning av at prinsippene i tilsvarende tidligere vedtak følges.

Beitelaget oppfordres til å gjøre seg erfaringer med bruk av drone utenfor nasjonalparken. På bakgrunn av disse erfaringen kan nasjonalparkstyre vurdere bruk av drone i forbindelse med ettersanking av sau senhøstes i mer begrensede områder av beiteområdet innenfor nasjonalparken slik at dronebruken blir mer målrettet.

Arkivsaksnummer: 2018/1840-12

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 14.05.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	19/2018	27.06.2018

Frydalen landskapsvernområde - Vurdering og tilbakemelding vedrørende brøyting av Per Gynt setervei - Sødrop sameige

Innstilling fra forvalter

I denne saken innstiller ikke forvalter t på et enkeltvedtak, men tilrår at styret gir følgende tilbakemelding til Sødrop sameige og Statens naturoppsyn:

1. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre legger til grunn at hogst både er næringsmessig avvirkning og uttak av ved til eget bruk/husbruk slik ordlyden i bestemmelsene i verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde er formulert. Presiseringen i forvaltningsplanen støtter dette. Verneforskriftens bestemmelser sier at hogst skal skje i henhold til verneskogbestemmelsene i skogsbruksloven, som i Nord-Fron kommune er gitt i vedtak i fylkeslandbruksstyret den 2.2.1994 i sak 8/94. Videre legges til grunn at motorferdsel i forbindelse med skogsdrift er knyttet til den næringsmessige avvirkningen slik bestemmelsens ordlyd er utformet. Retningslinjene i forvaltningsplanen beskriver da at denne motorferdselen også inkluderer brøyting.
2. Brøyting av vegen slik den ble gjennomført av Sødrop sameige i mars 2017 er vurdert å ikke være i tråd med bestemmelsene i verneforskriften om at skogsdrift og motorferdsel knyttet til dette skal skje etter verneskogbestemmelsene. Forutsetningen for å gjennomføre hogst i henhold til verneforskriften ble ikke fulgt. I tillegg kunne brøytinga ha vært unngått. At vegen ble brøyta var svært uheldig i forhold til tilrettelegging for motorferdsel som ikke var tilknyttet skogsdrift og utgjorde en risiko for forstyrrelse av villreinbukkenes trekk i området. Det vises til naturmangfoldlovens aktsomhetsplikt og plikten til å gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.
3. Nasjonalparkstyret anser ut fra en samlet vurdering av faktorer, der uklarhet i regelverk og retningslinjer har vært avgjørende, at brøytingen ikke anmeldes. En tydeliggjøring av regelverket må følges opp i arbeidet med endringer i forvaltningsplan når den skal revideres, men anses for øvrig klargjort for Sødrop sameige i forbindelse med denne tilbakemeldingen.

4. Nasjonalparkstyret tar initiativ til et møte mellom Sødorp sameige, veistyret, Mjøsen skog SA og kommunen der også styreleder i Rondane- Dovre nasjonalparkstyre deltar. Målet er å komme frem til en klarhet i bruken av vegen innenfor rammene av verneforskriften som også legger til rette for en planlagt næringsmessig avvirkning av skogen.
5. Nasjonalparkstyret tar initiativ til å sette opp bom og informasjon på vernegrensen i samråd med grunneier og veistyret. Nasjonalparkstyret bekoster utgiftene med oppføring av bommen.

--- slutt på innstilling ---

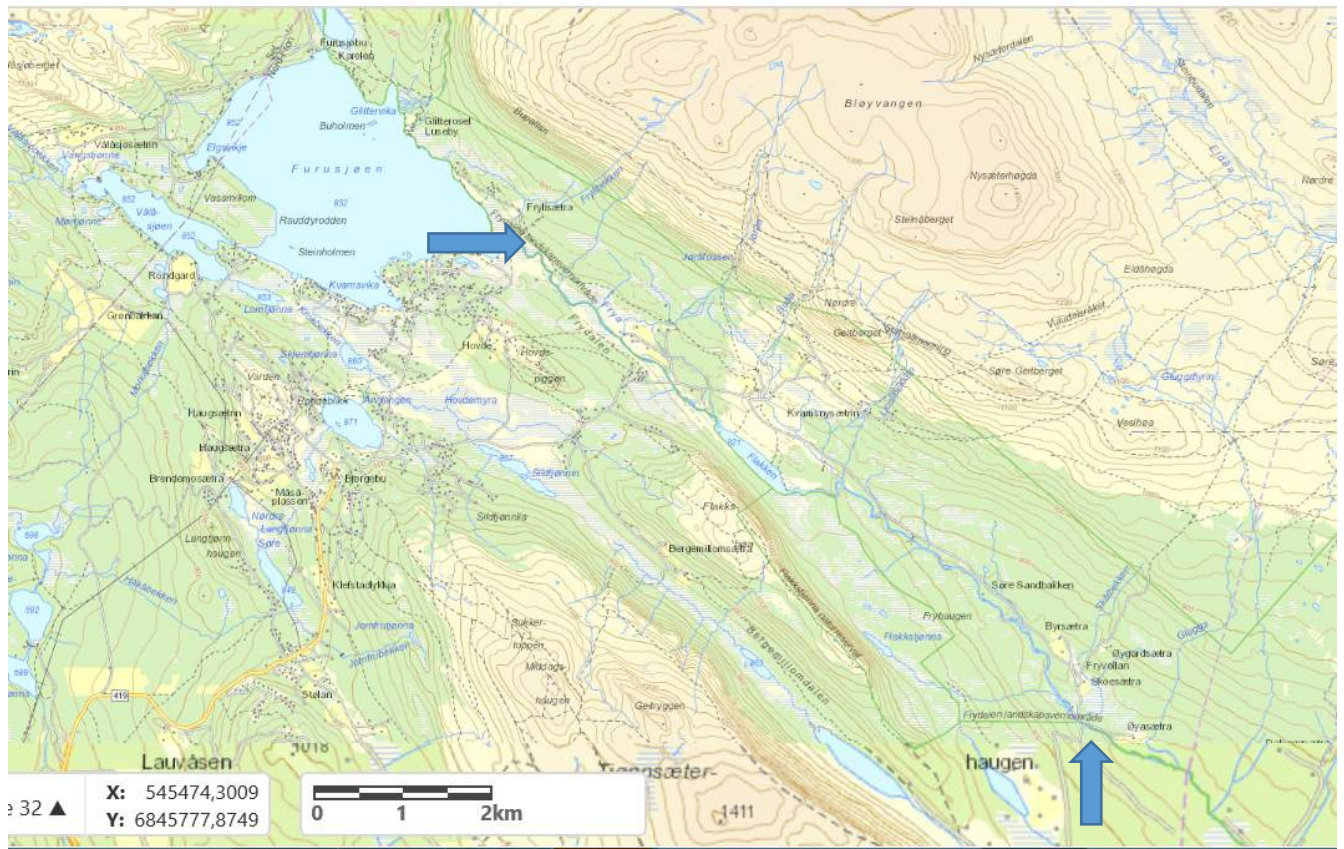
Dokumenter i saken

- SNO rapport datert 3.4.2018
- Brev til sameiget datert 5.4.2018
- Brev fra sameiget datert 16.4.2018
- Befaringsrapport SNO knyttet til midlertidig informasjon om bruk av vegen, datert 13.4.2018

Saksopplysninger

Statens naturoppsyn (SNO) mottok melding den 15.3.2018 om at Per Gynt seterveg i Frydalen LVO var brøytet.

Den 20.3.2018 var SNO på oppsyn og fikk opplyst at vegen var brøytet frem til Koltjønnhaugen. Det stod en bil parkert ved Fryvollane (innenfor verneområde). Deler av vegen var godt brøytet mens noe av vegen var ikke fremkommelig med bil pga drivsnø. SNO fikk opplyst at vegen var brøytet i forbindelse med skogsdrift. I kontakt med Nord-Fron kommune fikk SNO videre opplyst at det ikke var sendt inn melding om hogst etter verneskogbestemmelsene på det tidspunkt vegen ble brøytet. Vegen ble brøytet av Sødorp Sameige.

I rapporten fra SNO ber en om at forvaltningsmyndigheten avklarer hva som er direkte hjemlet i bestemmelsen knyttet til hogst.

Saken fikk lokalt mye mediedekning og sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre mottok både eposter og telefoner fra personer som reagerte negativt på at veien var brøyta, både i forhold til at skiløypetraseen ble borte og villreinen sin mulighet til å krysse Frydalen uhindret.

Etter påske mottok sekretariatet blant annet et tips med bilde som viste flere biler parkert langs med den oppbrøyta veien innenfor vernegrensa ved Kvamsnysetra.

Den 5.april 2018 sendte derfor sekretariatet en henvendelse til lederen for Sødorp Sameige hvor vi anmodet om en orientering rundt det som var gjort. Sødorp Sameige kom med en fyldig orientering den 16.4.2018.

Oppsummert sier orienteringa fra sameiget at brøytinga av veien ble gjennomført da flere grunneiere hadde sagt fra om at de ønsket hogst. Brøytinga startet opp 7. mars, og først etter at veien var brøytet opp ble Mjösen Skog SA (skogeierandelslaget) kontaktet for å sjekke ut muligheten for hogst. Entreprenør hos Mjösen hadde ikke anledning før etter påske og det ble for sent i forhold til teeløsningen startet. Sameiget satte opp skilt om at veien var brøytet i forbindelse med vedhogst men at det ikke var mulig å sette opp bom. Skiltet ble satt opp ca. 900 meter innenfor vernegrensa. Sameiget opplyser at det har også vært forsøkt å gjennomføre vedhogst til eget bruk men pga mye og løs snø viser sameiget til at dette ikke var hensiktsmessig.

Ifølge sameiget planlegges det hogst både neste vinter og flere vintre fremover så de ønsker å sette opp en bom. Sameiget skriver at veggen ble brøytet i god tro med den hensikt at det skulle gjennomføres hogst i vinter.

Etter at SNO hadde vært på befarings den 20.3 vurderte sekretariatet muligheten for å få satt opp skilt og midlertidig stengsel (flyttbart) for å tydeliggjøre at det ikke var anledning til motorferdsel på veggen i andre henseende enn skogsdrift. I forbindelse med et slikt tiltak ønsket vi SNO sin tilstedeværelse på plassen for både være synlige og vurdere motorferdselen på stedet i forbindelse med påske. Det er en del setre i området som også brukes til fritidsformål. SNO ønsket ikke å prioritere tilsyn i Frydalen i påsken, og gitt den knappe tiden til skiltproduksjon før påske ble det heller ikke satt ut informasjonsskilt utover det som sameiget hadde satt opp.

Infoplakat om tillatt bruk av veggen ble produsert etter påske og ble satt opp av SNO den 13.4. Den ble plassert ca 300 meter før brua over Frya ved Nysetra der det er en p-plass/snuplass. Det var da igjen lagt skispor på Per Gynt seterveg gjennom Frydalen LVO, se bilde under. Skiltet ble flyttet til vernegrensa over Frya den 14.mai og blir deretter fjernet før veggen åpnet igjen 1.juni.

Sekretariatet legger frem saken til behandling i styret etter innspill fra styreleder. Det legges til grunn at styret vil måtte vurdere det som er gjort og gi en tilbakemelding på følgende:

1. Spørsmål fra SNO om hva som er direkte hjemlet i verneforskriften knyttet til hogst
2. En tilbakemelding til Sødorp sameige om den gjennomførte brøytingen, og forslag til videre dialog knyttet til bruk av veggen fremover

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Peer Gynt setervei ligger i Frydalen landskapsvernområde. Verneforskriftens § 2 angir følgende formål med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- ta vare på landskapsformene.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriftens § 3 punkt 1.1 sier at: «*Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter*»

Hogst er tillatt i tråd med verneskogbestemmelsene i skogbruksloven (§ 3, punkt 2.2) mens felling av særmerkte og dekorative trær, felling av furu med brannlyer eller gadder og døde tre som er med på å prege landskapet er forbudt (punkt 2.3)

Motorisert ferdsel er i utgangspunktet forbudt, se § 3 punkt 5.1. Det er enkelte unntak til dette forbudet gitt i punkt 5.2 bokstav a – h. Her heter det blant annet at : *«bestemmelsen i 5.1 er ikke til hinder for motorferdsel i forbindelse med skogsdrift»* se bokstav f.

Forvaltningsplan

Omtalen av vedhogst, veg og motorferdsel står under ulike kapitler i forvaltningsplanen. Med bakgrunn i saken har forvalter nedenfor trukket frem flere relevante omtaler om både hogst, motorferdsel og brøyting som finnes i disse retningslinjene. En forvaltningsplan skal sikre en enhetlig forvaltning av vernområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel og tilrettelegging, og kan verken gi en strengere eller mer liberal praksis enn den som er nedfelt i verneforskriften. En viktig side ved forvaltningsplanen er at den skal bidra til å gi økt forutsigbarhet for brukerne av området.

Landbruk og vedhogst

I forvaltningsplanen kapittel 4.1 er landbruk og vedhogst omtalt. På s 33 er «hogst» definert slik: *«Med hogst menes både skogbruk og hogst av ved til eget bruk»*. Videre står det at *«Hogst (avvirkning) meldes skogoppsynet (kommune) og skal skje etter vernskogbestemmelsene i skogbruksloven. Unntak fra meldeplikten kan være hogst til husbruk, men dette bør avklares med den enkelte kommune»*

«All motorferdsel i forbindelse med utkjøring av virke bør skje så skånsomt som mulig. Terrengskader etter kjøring i samband med hogst og transport skal utbedres så raskt som praktisk mulig»

Motorferdsel, veger og kjørespor

Under kapittel 4.6.1 om veger og kjørespor står blant annet følgende om Per Gynt setervei (s. 84): *«Vernebestemmelsen åpner for motorferdsel på Peer Gynt seterveg i perioden 1.juni – 1.desember. Avstikkerene langs Peer Gynt seterveg er en del av Peer Gynt seterveg og regnes derfor som bilveg»*.

Brøyting i forbindelse med vegvedlikehold (s 88): *«Dagens praksis er at flere av vegene brøytes og vedlikeholdes slik at vegen tørker opp før vegen åpnes for kjøring med bil. Slik brøyting før vegen åpnes er ikke hjemlet direkte i forskriften og slikt formål er heller ikke nevnt spesielt i forhold til hva forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til. For flere veger i området må brøyting ses på som en del av vedlikeholdet om våren for å rense stikkrenner mv, da vegene ellers kan bli ødelagt av vann.»*

Når det gjelder brøyting står det også at *«Brøyting av vinterstengte veger i perioden før vegen kan åpnes i henhold til verneforskriften er søknadspliktig. Slik brøyting kan påregnes tillatt i forbindelse med vedlikehold av veger»*, se s 82.

Når det gjelder unntaket fra motorferdselsforbudet til motorferdsel i forbindelse med skogsdrift etter vernskogbestemmelsene står det på side 99 følgende:

«I forskriftene for Frydalen og Dørålen er det ikke satt vilkår om at unntaket gjelder motorferdsel i forbindelse med skogsdriften etter vernskogbestemmelsene. Det er imidlertid også her kun hogst etter vernskogbestemmelsene som er tillatt uten søknad. Unødige terrengskader, vegetasjonsslitasje og forstyrrelse av dyrelivet må unngås. Eventuelle terrengskader må utbedres så raskt som mulig. Bestemmelsen gjelder motorferdsel som er nødvendig for selve hogsten og utkjøring av tømmer til veg. Bestemmelsen omfatter også

brøyting av veg som er nødvendig for uttransport av tømmer. Dette er spesielt aktuelt i Frydalen».

Informasjon

Forvaltningsplanen har i kap 4.6.4 en tiltaksliste der det står: «Sette opp informasjon om åpningstider for veger der disse ikke er stengt med bom». Her er Per Gynt setervei listet opp sammen med et par andre.

I den vedtatte besøksstrategien for Rondane-Dovre nasjonalpark er Frydalen ett av seks fokusområder. Her er det blant annet satt opp som tiltak at det skal tas en gjennomgang på de eksisterende informasjonspunktene i området med tanke på plassering, utforming osv. I tillegg til eksisterende informasjonspunkt er det skrevet at det bør vurderes om andre punkt også har tilsvarende behov for informasjon.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens aktsomhetsplikt i § 6 anses relevant i saken. Aktsomhetsplikten kan brytes både gjennom handling og ved unnlattelse å treffe tiltak. I plikten til å opptre aktsomt ligger en plikt, innenfor visse grenser, til å søke å gjøre seg kjent med hvilke naturverdier som kan bli skadelidende. Videre må den enkelte gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet. Hva som er rimelig beror på en konkret vurdering av forutsetninger til vedkommende og forholdene i den enkelte situasjon.

Vurdering

Utmarka har i alle vært en viktig ressurs for landbruket. I landskapsvernområdene har uttak av ved spesielt knyttet til setring, vært viktig i tidligere tider. Et av de mest synlige resultatene av dette er det store antallet setre i fjellområdene. Antallet aktive setre er dramatisk redusert, men utmarka er fortsatt en viktig ressurs for dagens landbruksnæring. I Frydalen landskapsvernområde i Nord-Fron kommune er det oppgitt å være opptil 39.000 m³ stående masse (2006 tall).

I orienteringen fra Sødorp sameige skriver de at vegen ble brøytet «i god tro» i den hensikt å drive skogsdrift og utttak av ved til eget bruk i områder vist i kartvedlegg som er oversendt.

Vurderingene i det videre er knyttet til følgende punkter:

1. Vurdering av hva forskriftshjemmelen § § 3 punkt 2.2 om hogst hjemler:
2. Tilbakemelding til Sødorp sameige og forslag til videre dialog knyttet til bruk av vegen fremover

1. Vurdering av hva forskriftshjemmelen § § 3 punkt 2.2 om hogst hjemler:

Hva slags hogst er omfattet?

I verneforskriftens bestemmelse punkt 2.2 er hogst i tråd med vernskogbestemmelsen i skogbruksloven tillatt. Videre utdyper forvaltningsplan hva som ligger i betydningen «hogst».

I skogbruksloven av 1965 § 33 hjemles det muligheten for fylkeslandbruksstyre å lage regler knyttet til hogst i forbindelse med fastsettelse av vernskoggrenser. I fylkeslandbruksstyret i

Oppland den 2.2.1994 (sak 8/94) ble det gjort vedtak om vernskog og regler knyttet til dette i Nord-Fron kommune. Her fremkommer det blant annet at all hogst i vernskog skal meldes til skogbruksansvarlig i kommunen senest innen 3 uker før hogst settes i gang. Tilbakemelding fra skogbrukssjefen skal foreligge før det igangsettes hogst. Unntatt fra dette er ved til husbehov.

Hogst i verneforskriftens betydning er presisert å være både vedhogst til husbruk og skogbruk. Det legges til grunn at definisjonen i forvaltningsplanen av «hogst» er ment å synliggjøre at dette inkluderer både næringsmessig drift og uttak av ved til eget bruk. En forutsetning for gjennomføring av hogst i landskapsvernområdet er at den skjer i tråd med vernskogbestemmelsene.

Bestemmelsen i verneforskriften § 3 punkt 2.2 hjemler slik vi vurderer det, både hogst i næringsmessig sammenheng og hogst av ved til husbruk/eget bruk. Hogsten skal skje i henhold til vernskogbestemmelsene i skogbruksloven, som i Nord-Fron kommune er nærmere bestemt i vedtak av 2.2.1994 gjort av fylkeslandbruksstyret. Ifølge disse skal den næringsmessige hogsten i vernskog meldes kommunen senest innen 3 uker før hogst gjennomføres og det skal foreligge en tilbakemelding fra skogbruksansvarlig før hogst igangsettes.

Motorferdsel i forbindelse med skogsdrift, § 3 punkt 5.1 bokstav f:

Når det gjelder bestemmelsen som hjemler motorferdsel knyttet til skogsdrift er det i verneforskriften ikke bruk ordet «hogst» som tidligere forskriften, jf. punkt 2.2, men «skogsdrift». Vi legger til grunn at dette er en gjennomtenkt ordbruk i bestemmelsen.

Forvaltningsplanen presiserer videre at denne bestemmelsen omfatter skogsdrift i henhold til vernskogbestemmelsene – altstå motorferdsel som kan skje under forutsetning av at vernskogbestemmelsene følges, og at denne motorferdselsen også omfatter brøyting. I og med at det i denne bestemmelsen er brukt «skogsdrift» legges det til grunn at det kun er hensikten å åpne for motorferdsel knyttet til næringsmessig avvirking, men ikke motorferdsel ved uttak av ved til eget bruk/husbruk. Det er den allminnelige oppfatningen av hva som ligger i betydningen av «skogsdrift» som er lagt til grunn – altså at det skal være knyttet til næringsformål (drift).

2. Tilbakemelding til Sødorp sameige og forslag til videre dialog knyttet til bruk av vegen fremover

I forskriftsbesmmelsen § 3 punkt 2.2 forutsettes en dialog med kommunen på et tidlig tidspunkt («i tråd med vernskogbestemmelsene») og forvaltningsplanen presiserer at motorferdsel knyttet til skogsdrift etter vernskogbestemmelsen også innebærer brøyting av vegen. Brøytinga kan dermed kun skje under forutsetning av at vernskogbestemmelsene er fulgt. Å brøyte veien i den hensikt å se om brøyting var mulig pga skiløyper og mye snø, vurderes ikke å være innenfor de rammene verneforskriften gir. I slike anledninger bør forvaltningsmyndigheten kontaktes for å avklare aktiviteten og behovet for en eventuell dispensasjon. Vi registrerer også, etter samtale med vegstyret, at sameiget i lengre tid (høst) hadde disse planene om brøyting og at det ikke på noe tidspunkt ble tatt kontakt med forvaltningsmyndighet for å ha en dialog om en slik brøyting.

Bakgrunnen for at vegen er stengt fra 1. desember og frem til 1. juni er villreinbukkenens trekk. NINA skriver i en uttale i forbindelse med brøytingen av vegen at:

«Tjønnseterfjellet/Gråhøe kan vi kalle et «øyfjell» som ligger ganske isolert fra kjerneområdet (Vulufjellområdet), der det er en trekkbarriere (Frydalen), og der det er betydelige ressurser for villreinen, spesielt sommerbeite. Villreinens bruk av området er dokumentert av Sel fjellstyre i samarbeid med blant annet NINA v/Per Jordhøy (2008, 2010), og viser at området er i bruk av villreinen sommerstid. Reinen trekker ut fra kjerneområdet (Vulufjell) over Frydalen fra april og utover. Det er i alt vesentlig bukkeflokker som bruker området (noen blandingsflokker er observert). Vi vet fra mange andre tilsvarende «øyfjell» og randområder at reinen vegrer seg for å krysse slike «lavereliggende» områder, med skog, vassdrag og da også menneskelig infrastruktur. Spesielt veger vet vi utgjør store barrierer for reinen, som en fysisk barriere (brøytekanter, linjestruktur), men kanskje først og fremst gjennom bruk (lukt, lyder, syn av bevegelige objekter...).

NINA har hatt GPS merka simler i Rondane siden februar 2009, men ingen av disse dyra har krysset over Frydalen til Tjønnseterfjellet. De er faktisk ikke i nærheten av å prøve å krysse. Det er altså bukker som krysser over, og disse er ikke GPS merka. Bukkene må derfor observeres i terrenget.

Konklusjon: Hvis brøyting av vegen inn Frydalen blir vanlig praksis kan dette være «spikeren i kista» for villreinens bruk av Tjønnseterfjellet/Gråhøe. Tap av arealer her føyer seg inn i en rekke tap av arealer for villreinen i Rondane siste 50 år (f. eks. Venabygd fjellet, Høvringen, Mysusæter, Grimsdalen osv.)».

Kartet sameiget har oversendt viser at de områdene hvor det var planlagt hogst delvis ligger utenfor landskapsvernområdet (områder markert med 1 i oversendt kart). Verneforskriften regulerer kun aktivitet og tiltak innenfor verneområdet. Skogsdrift utenfor landskapsvernområdet vil derfor ikke bestemmelsene i forskriften kunne regulere – dette gjelder også knyttet til motorferdsel. Hvorvidt det kan være hensiktsmessig for grunneiere å kunne benytte vegen for skogsdrift utenfor verneområdet er nok mulig, men skogsdrift utenfor verneområde vil ikke falle inn under bestemmelsene i verneforskriften og gir ingen anledning til å brøyte vegen.

I Frydalen er det et ikke ubetydelig antall fritidsboliger samt setre som også brukes til fritidsformål. Brøyting av vegen på det tidspunktet som sameiget gjorde i mars 2018 legger såledestil rette for en bruk av vegen som verken er lovlig eller ønskelig. Ut fra tips, henvendelser og bilder kan det se ut som om at flere privatbiler kjørte på den oppbrøtne vegen i påsken. I tillegg opplyser sameiget at den planlagte hogsten ikke ble gjennomført i vår likevel ettersom Mjøsen Skog ikke hadde anledning før etter påske og da ble det for nært teleløsninga. Vi antar at også sameiget er kjent med villreinbukkenes trekk over Frydalen til Tjønnseterfjellet, da dette i flere år har vært kommunisert og diskutert. I år ble bukkene senere bekreftet sett i trekk fra Vulufjell til Tjønnseterfjellet rundt den 14-15. april. Spor tyder på at de krysset lenger sør enn normalt. Det vanlige er at de første kommer over ved Hovdemyra/Kvamsnysetra og blir først observert ved sukkertoppen i Nord-Fron, men akkurat når og hvor i området dette trekket skjer hvert år varierer.

Konklusjonen er at brøyting av vegen slik den ble gjennomført er vurdert å ikke være i henhold til bestemmelsene i verneforskriften om at skogsdrift og motorferdsel knyttet til dette

skal skje i tråd med vernskogbestemmelsene. Forutsetningen for å gjennomføre hogst i henhold til verneforskriften ble ikke fulgt. I tillegg kunne den ha vært unngått.

At vegen ble brøytta var svært uheldig i forhold til tilrettelegging for motorferdsel som ikke var tilknyttet skogsdrift og kunne potensielt ha ført til en forstyrrelse av villreinbukkenes trekk. Ut fra både den generelle aktsomhetsplikten (nml § 6) og en føre-var-holdning burde vegen ikke ha blitt brøytta på det tidspunktet den ble.

I orientering fra sameiget kan det tyde på at det har vært oppfattet å være kurant å brøyte vegen i forbindelse med uttak av ved til husbruk. Som beskrevet er ikke dette hensikten bak bestemmelsen og det vises til bruken av ordet «skogsdrift». Dersom man skal tolke ordlyden dit hen at den enkelte grunneier kan brøyte vegen i den hensikt å ta ut ved til husbruk, vil dette ha store konsekvenser for den samlede belastningen av motorferdsel på vegen utenom den generelle åpningstiden. Det vil også gi en uheldig presedensvirkning å legge opp til brøyting knyttet til uttak av ved for husbruk da det potensielt er mange som vil kunne ønske å gjøre dette.

Når det gjelder anmeldelse vurderer forvalter at både omfanget av brøytinga, restriksjonsnivået (landskapsvern) og svakheter ved regelverket og retningslinjene knyttet til hogst og motorferdsel samlet sett utgjør faktorer som taler for at det ikke bør anmeldes i dette tilfellet. Det er spesielt lagt vekt på at regelverket og retningslinjene i forvaltningsplanen kunne ha vært tydeligere og klarere. Etersom aktiviteten er opphørt vil det heller ikke være aktuelt med pålegg om stans, eller tvangsmulkt. Når det gjelder miljøerstatning er bestemmelsen knyttet til dette under endring og det er ikke relevant å vurdere en slik erstatning i denne saken.

Forvalter understreker at det er viktig å sikre etterlevelse av regelverket og viser til at manglende oppfølging av overtredelser kan føre til at respekten for vernereglene svekkes. Sekretariatet legger til grunn at en i denne saksfremstillingen har tydeliggjort regelverket og det er klargjort for sameiget. Denne tydeliggjøringen av regelverket må følges opp i arbeidet med endringer i forvaltningsplan når den skal revideres. Forvalter vil videre tilrå at nasjonalparkstyret bidrar til å tilrettelegge for gjennomføring av en planlagt og miljømessig god skogsdrift innenefor rammene gitt i vernevedtaket.

Sørdorp sameige opplyser om sine forpliktelser overfor grunneierne i sameiget i forhold til det å få utnyttet eiendommene på best mulig måte. For skogsdrift ligger det også innenfor sameiget å skulle tilrettelegge for en bærekraftig utnyttelse av skogressursene og bidra til å bevare og utvikle miljøverdier i skogen. I et landskapsvernområde er kanskje dette i større grad vesentlig, enn for skogressurser som ligger utenfor vernområder.

Skogsdrift i Frydalen landskapsvernområde bør være forankret i gode driftsplaner (skogbruksplaner) som både ivaretar de økonomiske interessene til grunneierne på en god måte og ivaretar miljøverdier knyttet til skogen ved gjennomføring av avvirkingen. Med sameiets forpliktelser overfor grunneierne ville det muligens være hensiktsmessig å utarbeide en slik plan for området innenfor Frydalen landskapsvernområde om dette ikke allerede er gjort..

Forvalter tilrå at nasjonalparkstyret tar initiativ til et møte der vegstyre, kommune, Mjøsen Skog SA, Sørdorp sameige og forvaltningsmyndigheten ved sekretariat og styreleder setter seg ned og diskuterer hvordan skogsdrift og økonomisk avkastning kan løses innenfor

rammene av vernet, for å både imøtekomme de næringsdrivendes behov og ivareta miljøverdiene i Frydalen.

Forvalter er for øvrig enig i sameigets vurdering av at det er behov for en veibom. Dette bør nasjonalparkstyret ta videre og påta seg å sette opp bom og informasjon i tilknytning til vernegrensen. Avklaringer med vegstyret og grunneier om gjennomføringen gjøres av sekretariatet. Informasjon og bom bør prioriteres og midler fra bestillingsdialogen 2018 kan benyttes.

Konklusjon

Nasjonalparkforvalter vurderer at gjennomført brøyting av Peer Gynt seterveg ikke var innenfor de rammene verneforskriften og retningslinjene i forvaltningsplanen gir. Brøytingen var svært uheldig og gjort på et tidspunkt som la til rette for ulovlig motorferdsel i en periode hvor villreinbukkene trekker over Frydalen fra Vulufjell til Tjønnseterfjellet.

Nasjonalparkstyret tar initiativ til et møte mellom Sødorp sameige, veistyret, Mjøsen skog SA og kommunen der også styreleder i Rondane- Dovre nasjonalparkstyre deltar. Målet er å komme frem til en klarhet i bruken av vegen innenfor rammene av verneforskriften som også legger til rette for en planlagt næringsmessig avvirkning av skogen.

Nasjonalparkstyret tar initiativ til å sette opp bom og informasjon på vernegrensen i samråd med grunneier og veistyret. Nasjonalparkstyret bekoster utgiftene med oppføring av bommen.